

MATURITNÍ  
ZKOUŠKA

z ruského  
jazyka

Písemná práce



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato příručka je spolufinancována Evropským sociálním fondem  
a státním rozpočtem ČR.

## **Maturitní zkouška z ruského jazyka – písemná práce**

Zpracoval kolektiv autorů  
2. upravené vydání

Vydalo Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání – CERMAT,  
Jankovcova 933/63, 170 00 Praha 7-Holešovice

Rok upraveného vydání: 2014  
Náklad 1. vydání: 1 500 ks  
Grafická úprava a tisk: CERMAT

© Cermat, 2013  
NEPRODEJNÉ!

ISBN 978-80-87337-17-2

## OBSAH

<b>Úvod</b> .....	5
<b>1 Písemná práce jako součást maturitní zkoušky z ruského jazyka</b> .....	6
1.1 Obecná struktura písemné práce a skóre .....	6
1.2 Čas vymezený na testování .....	7
1.3 Povolené pomůcky .....	7
<b>2 Testový sešit a záznamový arch</b> .....	7
2.1 Práce s testovým sešitem .....	7
2.2 Práce se záznamovým archem .....	8
<b>3 Požadavky na písemný projev žáka</b> .....	8
<b>4 Zadání písemné práce</b> .....	10
<b>5 Rozsah textu a počítání slov</b> .....	12
<b>6 Slohové útvary</b> .....	13
6.1 Korespondence .....	15
6.1.1 Dopis .....	15
6.1.1.1 Motivační dopis .....	18
6.1.2 E-mail .....	20
6.1.2.1 Žádost .....	22
6.1.3 Pozvánka .....	23
6.1.4 Vzkaz .....	24
6.2 Charakteristika .....	25
6.3 Vypravování .....	27
6.4 Článek .....	29
6.5 Popis .....	30
6.6 Zpráva, oznámení .....	32
6.7 Návod, instrukce .....	34
<b>7 Hodnocení písemné práce</b> .....	36
7.1 Kritéria hodnocení písemné práce .....	36
7.2 Hodnocení písemné práce podle kritérií hodnocení .....	39
7.2.1 Zpracování zadání a obsah .....	39
7.2.2 Organizace a koheze textu .....	45
7.2.3 Slovní zásoba a pravopis .....	47
7.2.4 Mluvnické prostředky .....	52
<b>8 Přílohy</b> .....	58
Příloha 1: Titulní strana testového sešitu .....	58
Příloha 2: Záznamový arch .....	59
Příloha 3: Kritéria hodnocení pro 1. část písemné práce .....	63
Příloha 4: Kritéria hodnocení pro 2. část písemné práce .....	64
Příloha 5: Mluvnické prostředky – Gramatika v PP 2012 .....	65
Příloha 6: Analýza chyb MZ 2012 .....	66



## ÚVOD

Příručka má sloužit jako informační opora učitelům a žákům středních škol při přípravě na **dílčí zkoušku ve společné části maturitní zkoušky z ruského jazyka – písemnou práci**. Její obsah vychází z požadavků na žáka vymezených v *Katalogu požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky*<sup>1</sup> i z dosavadních zkušeností získaných v průběhu centrálního hodnocení písemných prací v rámci maturitní zkoušky. Příručka doplňuje současný platný katalog požadavků. Obsah příručky zároveň reflektuje dotazy učitelů a žáků, které jsme obdrželi prostřednictvím informační linky CERMATu.

Věříme, že vám příručka poslouží jako zdroj informací o písemné práci z ruského jazyka a umožní vám nahlédnout do problematiky psaní a hodnocení písemné práce. Položíte-li si během četby materiálu otázky, na které v něm nenajdete odpovědi, neváhejte nás kontaktovat prostřednictvím e-mailu CERMATu ([info@novamaturita.cz](mailto:info@novamaturita.cz)).

---

<sup>1</sup> Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání: Katalog požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky platný od školního roku 2009/2010. Ruský jazyk. Základní úroveň obtížnosti. Praha: MŠMT, 2008. Dostupný na [www.novamaturita.cz/katalogy-pozadavku-1404033138.html](http://www.novamaturita.cz/katalogy-pozadavku-1404033138.html)

# 1 PÍSEMNÁ PRÁCE JAKO SOUČÁST MATURITNÍ ZKOUŠKY Z RUSKÉHO JAZYKA

Písemná práce je jednou ze tří dílčích zkoušek společné části maturitní zkoušky z ruského jazyka. Aby žák uspěl v celé maturitní zkoušce z ruského jazyka, musí uspět ve všech třech dílčích zkouškách, tedy i v písemné práci. Pokud však žák v písemné práci neuspěje, nemusí opakovat celou maturitní zkoušku z ruského jazyka, ale opakuje jen tu dílčí zkoušku, v níž neuspěl.

Dílčí zkouška	Čas na konání zkoušky	Váha dílčí zkoušky
Didaktický test	95 min.	50 %
Písemná práce	60 min.	25 %
Ústní zkouška	15 min.	25 %

Jednotné zkušební schéma, tedy den a čas konání písemné práce, je zveřejněno MŠMT před konáním maturitní zkoušky v daném školním roce a zkušebním termínu.

**Písemné práce z ruského jazyka jsou hodnoceny centrálně, vyškolenými a certifikovanými hodnotiteli, dle centrálně stanovené a jednotné metodiky a kritérií hodnocení.** Originál záznamového archu žáka zůstává po ukončení testování ve škole. Ihned po skončení písemné maturitní práce jsou naskenované záznamové archy žáků zaslány elektronickou cestou do CERMATu k hodnocení a dalšímu zpracování výsledků.

## 1.1 OBECNÁ STRUKTURA PÍSEMNÉ PRÁCE A SKÓRE

Písemná práce z ruského jazyka se skládá **ze dvou částí. Každá část obsahuje jednu úlohu, která je specifikována zadáním.** V každé části písemné práce žák zpracovává jedno téma/jednu komunikační situaci v požadovaném rozsahu slov.

V první části písemné práce lze získat nejvýše **24 bodů**, ve druhé části nejvýše **12 bodů**. V písemné práci tedy může žák dosáhnout maximálně **36 bodů**.

Část PP	1. část	2. část	Celkem v PP
Váha části	24 bodů	12 bodů	36 bodů
Požadovaná délka textu	120–150 slov	60–70 slov	180–220 slov

Pro školní rok 2013/2014 je mezní hranice úspěšnosti pro písemnou práci stanovena na 44 % z maximálního skóre. Mezní hranici úspěšnosti stanovuje MŠMT. Aby žák v písemné práci uspěl, musí získat **nejméně 16 bodů**.

**Získané body za obě části se sčítají.** V praxi to znamená, že žák, který získal např. 10 bodů za 1. část písemné práce a 6 bodů za 2. část písemné práce, celkově v písemné práci uspěl. Pokud žák napsal jen 1. část písemné práce a získal za ni nejméně 16 bodů, uspěl v celé písemné práci, přestože za 2. část písemné práce získal 0 bodů.

## 1.2 ČAS VYMEZENÝ NA TESTOVÁNÍ

Na písemnou práci z ruského jazyka je vyhrazeno **60 minut. Součástí těchto 60 minut je i čas na přečtení a promyšlení zadání a zápis odpovědí do záznamového archu.**

Žák by se měl v dostatečném časovém předstihu před konáním maturitní zkoušky seznámit se strukturou zadání písemné práce a vyzkoušet si celou písemnou práci ve vymezeném časovém limitu 60 minut napsat.



Ukázky zadání písemné práce najdete na

[www.novamaturita.cz/testy-a-zadani-1404035305.html](http://www.novamaturita.cz/testy-a-zadani-1404035305.html);

[www.novamaturita.cz/soubor-vzorovych-uloh-a-zadani-1404036703.html](http://www.novamaturita.cz/soubor-vzorovych-uloh-a-zadani-1404036703.html).

## 1.3 POVOLENÉ POMŮCKY

**V průběhu testování mohou žáci používat vlastní slovníky, pokud však neobsahují zvláštní přílohy věnované jednotlivým vybraným typům textů,** např. korespondenci.

Některé slovníky obsahují samostatnou část, ve které jsou uvedeny základní charakteristiky vybraných typů textů (např. jak napsat formální dopis nebo zprávu, v čem se liší psaní formálního a neformálního dopisu), zpracované ukázky textů, užitečné fráze k jednotlivým typům textů, vhodná oslovení/zakončení u formálních dopisů apod. Protože jde o znalosti a dovednosti, které má žák v písemné práci prokázat, nesmí slovníky s uvedenými přílohami během testování používat. Stejně tak **není přípustné, aby slovník obsahoval vepsané poznámky týkající se charakteristiky textů.**

Během testování není možné vzdálit se z místa a komunikovat se spolužáky. Pokud si tedy žák nepřinese vlastní slovník nebo nevyužije nabídky zapůjčit si slovník ve škole, nebude mu umožněno si od někoho v učebně během testování slovník půjčit.

**Není stanoven žádný seznam, který by určoval, jaké slovníky žák může nebo nemůže při psaní písemné práce použít.** Je na žákovi, zda použije překladový či výkladový slovník, měl by však vždy volit slovník/typ slovníku, na který je zvyklý a v němž se umí orientovat. Nevhodný slovník nebo nedostatečná dovednost pracovat s ním efektivně vede zpravidla k časovým ztrátám během testování (vyhledání správného výrazu trvá příliš dlouho) nebo k výběru nevhodného výrazu.

## 2 TESTOVÝ SEŠIT A ZÁZNAMOVÝ ARCH

### 2.1 PRÁCE S TESTOVÝM SEŠITEM

Na titulní straně testového sešitu (příloha 1) je uvedeno, jak postupovat při práci s testovým sešitem a při řešení testových úloh. **Během testování si žák může dělat poznámky do testového sešitu.** K jejich zápisu je dostatek volného místa pod zadáním písemné práce. Žák také může k psaní poznámek, osnovy a/nebo konceptu využít poslední stranu testového sešitu. **Poznámky v testovém sešitě nejsou předmětem hodnocení.**

## 2.2 PRÁCE SE ZÁZNAMOVÝM ARCHEM

Písemnou práci žák zapisuje do záznamového archu (příloha 2). V něm je vymezený prostor pro zápis odpovědi pro 1. a 2. část písemné práce. **Žák svou písemnou práci píše na předtištěné řádky v záznamovém archu.** U dvou řádků jsou v něm uvedeny přibližné počty slov a také jsou v něm vyznačeny šedě podbarvené řádky. Jde o orientační ukazatele, které mají žáka upozornit, že se blíží k vymezenému limitu slov. **Do řádků na šedém podtisku žák může psát. Zde uvedený text je samozřejmě hodnocen jako součást písemné práce.** Řádky na šedém podtisku žák využije například tehdy, pokud v písemné práci výrazně škrta.

**Pokyny k vyplnění záznamového archu jsou uvedeny na titulní straně testového sešitu** a před zahájením dílčí zkoušky na ně žáky upozorňuje také zadavatel písemné práce. Nedodržení pokynů pro zápis písemné práce do záznamového archu může vést k tomu, že písemná práce nebude hodnocena. Takový případ může nastat například tehdy, je-li práce nečitelná (z důvodů nečitelného rukopisu či použití nevhodných psacích potřeb) nebo napsaná jinak než do vymezeného prostoru v záznamovém archu.

### ■ Text mimo vymezený prostor v záznamovém archu

**Hodnotitel není povinen hodnotit tu část písemné práce, která je napsána mimo vymezený prostor v záznamovém archu.** Pokud např. žák napíše závěr článku nebo zakončení dopisu mimo vymezený prostor, hodnotitel tuto část neakceptuje, tj. považuje ji za chybějící. Práce bude hodnocena, žák však bude penalizován za to, že mu v práci chybí např. závěr článku nebo zakončení dopisu (a tím i zpracovaný některý z bodů zadání).

Je vhodné, aby si žák před konáním maturitní zkoušky vyzkoušel napsat alespoň jednu celou modelovou písemnou práci ve vymezeném časovém limitu do záznamového archu.



Záznamový arch je zveřejněn na

[www.novamaturita.cz/testy-a-zadani-1404035305.html](http://www.novamaturita.cz/testy-a-zadani-1404035305.html)

## 3 POŽADAVKY NA PÍSEMNÝ PROJEV ŽÁKA

Požadavky na dovednosti, které má žák v písemné práci prokázat, jsou spolu s tematickými okruhy a komunikačními situacemi vymezeny v katalogu požadavků. Žák dovede v rámci požadovaného slohového útvaru:

- popsat místo, cestu, věc, osobu, zážitek, událost, zkušenost, děj apod.;
- popsat a/nebo představit sebe i druhé;
- popsat pocity a reakce, např. libost/nelibost, souhlas/nesouhlas, překvapení, obavu;
- vyjádřit názor/postoj a morální stanovisko, např. omluvu, lítost;
- vyjádřit vlastní myšlenky;
- vyjádřit úmysl, přání, žádost, prosbu, nabídku, pozvání, doporučení apod.;
- zdůvodnit určité činnosti a/nebo skutečnosti;

- › vysvětlit problém a/nebo navrhnout řešení problému;
- › vysvětlit a/nebo zdůraznit, co považuje za důležité;
- › sdělit/ověřit si specifické informace a zprávy;
- › požádat o specifické informace;
- › shrnout a/nebo využít předložené faktografické informace;
- › zeptat se na názor, postoj, pocity, problém apod.;
- › zodpovědět jednoduché dotazy.

Z katalogu požadavků dále citujeme:

Žák dovede s ohledem na požadovaný slohový útvar napsat srozumitelná sdělení a obsahově i jazykově nekomplikované souvislé texty, ve kterých jsou informace a myšlenky vyjádřeny dostatečně jasně a přesně, adekvátně záměru (zadání) a v souladu s běžnými pravidly výstavby požadovaného typu textu.

Myšlenky a informace jsou v textu řazeny lineárně a tam, kde je to vhodné, jsou spojeny běžnými spojovacími výrazy. Text je vhodně organizován. Pokud to vyžaduje typ textu nebo zadání písemné práce, je slohový útvar ve standardizované konvenční podobě.

Jazykové prostředky a funkce jsou v rámci požadované úrovně obtížnosti použity přesně, vhodně a v odpovídajícím rozsahu. Úroveň formálnosti jazyka je volena s ohledem na situaci a příjemce. Vliv mateřského či jiného cizího jazyka může být postřehnutelný, nesmí však narušit srozumitelnost.

Požadavky na žáka uvedené v katalogu požadavků zohledňují i vymezení referenční jazykové úrovně B1 podle stupnice *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky* (SERRJ).



Platný katalog požadavků najdete na [www.novamaturita.cz/katalogy-pozadavku-1404033138.html](http://www.novamaturita.cz/katalogy-pozadavku-1404033138.html).



Popis referenční jazykové úrovně B1 pro písemný projev a písemnou interakci najdete ve *Společném evropském referenčním rámci pro jazyky* na straně 63 a 64. Dokument je v českém překladu dostupný například na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ([www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky](http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky)).

## 4 ZADÁNÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Součástí každé části písemné práce je zadání, které specifikuje, jaké požadavky má žák v písemné práci splnit. Hodnotitel pak posuzuje, do jaké míry a v jaké kvalitě žák tyto požadavky splnil. **Zadání písemné práce je v českém jazyce.** Může být doplněno o **krátký stimul** (např. úryvek z dopisu, inzerát, nákras), který je uveden v ruském jazyce.

Ze zadání se žák dozví, jaký **typ textu** a na jaké **téma/v rámci jaké komunikační situace** má text zpracovat, **jak dlouhý** má text být, kdo je jeho **očekávaným příjemcem** (čtenářem) a jakou **komunikační funkci** má text splnit. Součástí zadání jsou i **dílčí požadavky** (body zadání), které má žák ve své práci v odpovídající míře podrobnosti zpracovat. **Klíčové informace a výrazy jsou v zadání vždy uvedeny tučně**, aby je žák nemohl přehlédnout.

Po přečtení zadání písemné práce by si žák měl být schopen odpovědět na tyto otázky:

- › Jak **dlouhý text** mám napsat?
- › Jaký **typ textu** mám zpracovat?
- › Kdo je **příjemcem** textu?
- › Jaký je **stupeň formálnosti** textu?
- › Jaké **formální náležitosti** má text obsahovat?
- › Jaký je **účel** textu?
- › Jakého **tématu** / Jaké **komunikační situace** se text týká?
- › Jaké **dílčí požadavky** musím do textu zahrnout?

### Ukázka zadání pro 1. část písemné práce:

**Komunikační situace**

**Téma:** stěhování, bydlení

**Příjemce:**  
kamarádka

**Rozsah textu:**  
120–150 slov

Nedávno jste se **přestěhoval/a se svými rodiči do nového bytu/domu** a chcete se o tuto informaci **podělit se svou ruský mluvící kamarádkou Táňou**. Napište jí **dopis** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- ◆ **sdělíte, proč** píšete;
- ◆ **popíšete** svůj nový byt/dům (uvedete **alespoň dvě** informace);
- ◆ **uvedete, co** se vám na novém bydlení líbí nebo nelíbí;
- ◆ **pozvete** ji na návštěvu.

**Typ textu:** dopis

**Styl:** neformální (kamarádka, tedy známá osoba)

**Body zadání:**

- ① sdělení důvodu k napsání dopisu;
- ② popis (uvedení alespoň dvou informací o novém bydlení);
- ③ sdělení, co se líbí/nelíbí;
- ④ pozvání na návštěvu.

V písemné práci doporučujeme dodržet sled informací tak, jak jsou seřazeny požadavky v bodech zadání. Žák může změnit pořadí zpracování jednotlivých dílčích bodů, musí však dbát na dodržení linearitu textu a logického uspořádání informací.

Z výše uvedeného zadání by měl žák dokázat zjistit nebo odvodit odpovědi na následující otázky:

➤ **Jak dlouhý text má napsat?**

*Text je v rozsahu 120–150 slov.*

➤ **Jaký typ textu má zpracovat?**

*Jedná se o dopis.*

➤ **Kdo je příjemcem textu?**

*Příjemcem je známá osoba (kamarádka Táňa).*

➤ **Jaký má být stupeň formálnosti textu?**

*Dopis je určen kamarádce, proto volíme neformální rovinu projevu – použijeme neformální jazyk a přátelský tón.*

➤ **Jaké formální náležitosti má text obsahovat?**

*Oslovení i rozloučení bude neformální, na závěr dopisu připojíme své jméno (skutečné nebo smyšlené). Dopis by měl být rozdělen do odstavců.*

➤ **Jaký je účel textu?**

*Sdělit informace a pozvat příjemce dopisu na návštěvu.*

➤ **Jakého tématu / Jaké komunikační situace se text týká?**

*Stěhování/změna bydliště a bydlení.*

➤ **Jaké dílčí požadavky mají být do textu zahrnuty?**

*Obsahově je tato písemná práce vymezena čtyřmi body zadání:*

- ① sdělit, proč píšete, tj. sdělit informace o přestěhování;
- ② popsat nový byt/dům, tzn. poskytnout alespoň 2 informace o bytě/domě;
- ③ vyjádřit libost/nelibost, tzn. uvést, co se nám na novém bytě/domě líbí nebo nelíbí;
- ④ pozvat kamarádku na návštěvu.

Ze zadání a stylistické roviny vychází i výběr některých gramatických struktur, prostředků textové návaznosti a určitý okruh slovní zásoby.

Žáci by si před zahájením plánování písemné práce měli pozorně přečíst její zadání. Důsledkem ledabylého čtení zadání nebo přehlédnutí některého z požadavků/bodů zadání je zbytečná ztráta bodů při hodnocení písemné práce. V odůvodněném případě je práce ohodnocena i 0 body, např. není-li dodrženo téma vyplývající ze zadání (není akceptována komunikační situace vymezená zadáním) a/nebo není-li dodržena požadovaná charakteristika textu a/nebo je-li text výrazně kratší, než požadovalo zadání.

## 5 ROZSAH TEXTU A POČÍTÁNÍ SLOV

Rozsah textu je dán intervalem počtu slov v zadání písemné práce. V případě 1. části písemné práce má žák napsat text v rozsahu 120–150 slov, ve 2. části písemné práce text v rozsahu 60–70 slov. Žák by si měl v průběhu přípravy na maturitní zkoušku procvičovat psaní 1. a 2. části písemné práce v požadovaném rozsahu a seznámit se se zásadami počítání slov v ruském jazyce.

### ■ Jako jedno slovo se počítají:

- › předložky
- › spojky
- › zájmena
- › citoslovce (*Ой! Ай! Фу...*)
- › zkratky (*напр., г., АО, итд., вуз, ЕС...*)
- › víceslovná vlastní jména a názvy (*Пётр Николаевич, Российская Федерация* apod.) včetně českých vlastních názvů, které nemají ruský ekvivalent (např. *Žďár nad Sázavou*)
- › řadové číslovky (*1-ая* atd.)
- › rozepsané datum (*21-ое ноября 2009* atd.)
- › e-mailové adresy (*pepa@seznam.cz*)
- › poštovní adresy (*АО «Т-Маркет», 115218, г. Москва, ул. Новая, 28*)
- › složeniny spojené spojovníkem

### ■ Jako dvě slova se počítají:

- › složeniny, pokud jsou psané jako dvě slova (např. *средняя школа, расписание уроков*)

### ■ Jako slova se nepočítají:

- › číslovky psané číslicemi (*Я родился в 1989 году.* – 4 slova)
- › opakované vlastní jméno/název v nezměněném tvaru – ve stejném pádu (např.: *Лайка очень красивая собака. Лайка и я вместе гуляем по парку.* –10 slov; *Чешская Республика расположена в сердце Европы. Чешская Республика граничит на Востоке со Словакией.* –10 slov)

## 6 SLOHOVÉ ÚTVARY

Požadované dovednosti jsou v rámci 1. a 2. části písemné práce ověřovány na běžných slohových útvarech. V každé části žák zpracovává na základě zadání jiný typ textu. V 1. a 2. části písemné práce se mohou objevit následující formy písemného projevu (slohové útvary):

1. část písemné práce	2. část písemné práce
<ul style="list-style-type: none"> <li>■ Korespondence</li> <li>■ Charakteristika</li> <li>■ Vypravování</li> <li>■ Článek</li> <li>■ Popis</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ Korespondence</li> <li>■ Popis</li> <li>■ Zpráva</li> <li>■ Oznámení</li> <li>■ Instrukce, návod</li> </ul>

Text splňuje požadovanou charakteristiku, pokud jsou dodrženy **formální náležitosti** daného slohového útvaru (např. nadpis, oslovení, zakončení, organizace textu), je-li napsán v odpovídajícím **stylu** (např. formální/neformální) a jeho celkové vyznění odráží **vztah k příjemci** (např. kamarád, učitel), který je určen v zadání. Pro hodnocení práce je také zcela zásadní dodržení **tématu a komunikačního cíle**, jež mají stejnou důležitost jako dodržení typu textu. **Nesplnění požadovaného typu textu nebo tématu/komunikačního cíle je posuzováno jako nedodržení charakteristiky textu a práce se dále nehodnotí.**

### ■ Slohový postup

V každém typu textu převažuje jiný slohový postup (např. popisný, výkladový, vyprávěcí, informační) a je plněna jiná komunikační funkce určená zadáním (např. informovat, vysvětlit). Tak např. v dopise se mohou objevit téměř všechny slohové postupy i komunikační funkce, v krátké novinové zprávě pak slohový postup informační a převažující komunikační funkcí zde bude někoho informovat. Pokud žák zahrne do textu i jiný slohový postup, než danému typu textu přísluší, zvažuje hodnotitel, zda v textu převažuje ten slohový postup, který je po žákovi požadován.

Například:

*V zadání je uvedeno, že má žák napsat vypravování. Převažujícím slohovým postupem má být postup vyprávěcí. Žák však do svého textu zahrne i popisné pasáže. V tomto případě je na hodnotiteli, aby zvážil, zda v textu dominuje slohový postup vyprávěcí, a je tudíž splněn charakteristický rys typu textu vypravování, nebo zda popisné pasáže zastiňují a narušují vypravování.*

### ■ Styl textu

**Vztah pisatele ke čtenáři/adresátovi a účel písemné komunikace** určují styl textu (styl formální, neformální, neutrální/semiformální). Styl žádosti, která je adresována například studijnímu oddělení, bude formální; styl přátelského dopisu, který píše kamarád kamarádovi z prázdnin, bude naopak neformální a osobní. Styl textu nezahrnuje pouze hledisko použitého jazyka v závislosti na vztahu k adresátovi, ale promítá se do něj například i celkové vyznění sdělení (např. přátelské, zdvořilé), použité mluvnické pro-

středky a prostředky textové návaznosti, proto je styl textu hodnocen celkově v rámci požadované charakteristiky textu. Jednota stylu by měla být dodržena v celém textu.

### ■ Formální náležitosti typu textu

Jednotlivé typy textů se liší také požadovanými formálními náležitostmi. Například v dopise si všímáme toho, zda je v něm uvedeno oslovení a rozloučení; u článku sledujeme, zda má nadpis.

Typ textu	Požadované formální náležitosti dle typu textu
Korespondence: dopis (1. část PP)	Formální dopis: datum; oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců  Neformální dopis: oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Korespondence: e-mail (1. část PP)	Formální/neformální e-mail: oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Korespondence: e-mail (2. část PP)	Formální/neformální e-mail: oslovení, rozloučení, podpis Formální žádost: oslovení, hlavní část, závěr, rozloučení, podpis
Korespondence: pozvánka (2. část PP)	Oslovení, podpis
Charakteristika (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Vypravování (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Článek (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Popis (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Popis (2. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr
Zpráva, oznámení (2. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr
Instrukce, návod (2. část PP)	Nadpis; grafické členění z obsahového hlediska podle jednotlivých dílčích kroků do odstavců či jinak oddělených logických celků (např. odrážky)

Úlohy k nácviку zpracování základních typů textů včetně jejich charakteristik jsou běžnou součástí učebnic označených úrovní B1. Tato metodická příručka nemá za cíl tyto materiály suplovat.

## 6.1 KORESPONDENCE

### 6.1.1 DOPIS

#### ■ Charakteristika

Dopis je písemné sdělení pisatele adresátovi, kterého pisatel v úvodu oslovuje. Sdělení je ukončeno podpisem (jménem) pisatele. **Podle vztahu pisatele a adresáta a podle povahy sdělení** se rozlišují dva základní typy dopisu: neformální (osobní) a formální. Typickým znakem **osobního dopisu** je důvěrný vztah mezi autorem dopisu a jeho adresátem (příjemcem). Příkladem **formálního dopisu** je např. dopis úřední nebo obchodní, ve kterém je vztah mezi pisatelem a adresátem zcela formální.

Dopis může mít **různé tematické zaměření a plnit různou komunikační funkci v závislosti na zadání**. Proto se v něm mohou vyskytnout **různé slohové postupy**.

U maturitní zkoušky se dopis objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

#### ■ Struktura

Dopis obsahuje adresu pisatele a příjemce, **datum a samotný text dopisu**. **Uvádění adresy pisatele a příjemce není u písemné maturitní zkoušky z ruského jazyka vyžadováno. Datum je u písemné maturitní zkoušky z ruského jazyka požadováno u formálního dopisu.**

Samotný text dopisu se **formálně člení do tří základních odstavců: úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být děleny do dalších částí podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. Odstavce jsou viditelně odděleny odsazením nebo vynechaným řádkem.

K požadovaným **formálním náležitostem** dopisu, které jsou **graficky odděleny od hlavního textu**, patří dále **oslovení, rozloučení a podpis pisatele**.

Dopis	
Část	Specifika
1. Datum napsání dopisu	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ umístěno obvykle v levém horním rohu dopisu, pod adresou či logem společnosti (u neformálního dopisu není povinné)</li> <li>■ může být doplněno údajem o místě napsání (mezi údajem o místě a datem je čárka)</li> </ul>
2. Oslovení	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ umístěno vlevo</li> <li>■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta</li> <li>■ liší se v závislosti na věku adresáta a podle zvyklostí oblasti, ze které pisatel pochází</li> <li>■ obsahuje zpravidla jméno adresáta (v neformálním dopise postačí oslovení bez jména příjemce)</li> <li>■ zakončeno čárkou, po níž následuje úvod dopisu psaný s počátečním malým písmenem (v neformálním dopise končí vykřičníkem, po němž v úvodu dopisu následuje počáteční velké písmeno; vykřičník lze použít i ve formálním dopise)</li> </ul>

<b>3. Úvod</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ obsahuje důvod napsání dopisu (vychází ze zadání)</li> <li>■ samostatný krátký odstavec (dostačující jsou dvě až tři věty nebo souvětí)</li> </ul>
<b>4. Hlavní část (tělo dopisu)</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ přináší jádro sdělení pisatele (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním)</li> <li>■ samostatný odstavec (může být rozdělen do dalších odstavců podle jednotlivých bodů zadání)</li> <li>■ důležité je vhodné logické uspořádání informací</li> </ul>
<b>5. Závěr</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ obsahuje většinou poděkování pisatele, prosbu pisatele, pozvání (vychází zpravidla ze zadání)</li> <li>■ samostatný krátký odstavec</li> <li>■ zakončen tečkou (v neformálním dopise může končit vykřičníkem)</li> </ul>
<b>6. Rozloučení</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek)</li> <li>■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta</li> <li>■ píše se většinou bez interpunkce, i když za slovním spojením с уважением se ve formálním dopise vždy objevuje čárka (v neformálním dopise může končit vykřičníkem)</li> </ul>
<b>7. Podpis</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku)</li> <li>■ jméno a příjmení, v neformálním dopise křestní jméno, popř. vlastní jméno s přívlastňovacím zájmenem nebo označením příslušníka rodiny)</li> </ul>

Příklady slovních spojení a vět u jednotlivých částí dopisu:

Neformální (osobní) dopis	Formální dopis
<b>1. Údaj o datu a místě napsání dopisu</b>	
12/6/2012 Питер, 12 июня 2012	Москва, 12. 6. 2012 от 12. 6. 2012 №14576
<b>2. Oslovení</b>	
Дорогая Маша! Дорогой Павел! Дорогая тётя! Здравствуй, Саша! Привет, Павел! Здравствуйте...	Уважаемые дамы/господа, Уважаемый Иван Иванович! Уважаемый господин Иванов!

<b>3. Úvod</b>	
<i>Спасибо за твоё письмо. Благодарю тебя за твой скорый ответ. Меня очень обрадовало...</i>	<i>Ссылаясь на наш последний телефонный разговор... (Я) Обращаюсь к вам за советом по поводу... Прошу разрешения... Просим вас...</i>
<b>5. Závěr</b>	
<i>Жду твоего ответа. С нетерпением жду ответа. Пока всё. Передай привет родителям, брату...</i>	<i>В ожидании вашего ответа/решения. Желаю много счастья и успехов. Спасибо за... Заранее спасибо. Благодарю вас за...</i>
<b>6. Rozloučení</b>	
<i>Пока! До скорой встречи! До свидания! С сердечным приветом! Целую!</i>	<i>С уважением, До свидания Ждём вашего подтверждения.</i>
<b>7. Podpis</b>	
<i>Твой Павел Твоя Ксюша</i>	<i>David Malík директор АО А. А. Стребков</i>

■ **Jazykové prostředky – neformální dopis**

**a) slovní zásoba a pravopis**

- neformální jazyk;
- běžná slovní zásoba;
- výrazy z hovorového jazyka, expresivní slova, popř. výrazy ze slangu, dialektu nebo výrazy nespisovné;

**b) mluvnické prostředky**

- vyjadřování v činném rodě;
- pisatel adresátovi tyká, tj. používá tvar 2. osoby čísla jednotného (*Как ты думаешь? Ты приедешь?*);
- modální slovesa (*Я могу приехать только на две недели. Ты должен купить ещё один отдельный билет. Надо сделать прививку.*).

**syntaktická výstavba**

- přehledné věty s jednoduchou strukturou;
- zjišťovací i doplňovací otázky (*Как дела? Что нового? Ты согласен?*);
- souřadná i podřadná souvětí (spojky např. *и, а, но, тоже, так – как, потому что, поэтому, ели, когда, но и, который*);
- nepřímé otázky (*Напиши мне, когда приедешь.*).

## ■ Jazykové prostředky – formální dopis

### a) slovní zásoba a pravopis

- formální jazyk;
- spisovné vyjadřování bez expresivního zabarvení, pisatel by se tedy měl vyvarovat familiárnosti, hrubých a urážlivých výrazů;
- osobní a přivlastňovací zájmena ve 2. osobě čísla množného (vykání) se píší vždy pouze s velkým písmenem.

### b) mluvnické prostředky

- vedle činného rodu časté použití trpného rodu;
- použití přechodниковých vazeb (*ссылаясь...*);
- pisatel adresátovi vyká, tj. používá 2. osoby množného čísla;
- modální slovesa.

### syntaktická výstavba

- převažují souřadná spojení vět (spojky např. *и, или, но, так как, значит, однако*);
- infinitivní konstrukce.

## ■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení klademe důraz na **dodržení formálních náležitostí** dopisu, na správnou **volbu funkčního stylu** ve vztahu k adresátovi a na **vhodné použití slohového postupu**, které vychází z tematického zaměření textu a jeho komunikační funkce. Ke snížení bodového hodnocení (v oddíle IA) mohou vést například následující nedostatky:

- nečlenění dopisu na oslovení, úvod, hlavní část, závěr, rozloučení, podpis;
- nesprávné použití oslovení a rozloučení z hlediska vztahu k příjemci (např. použití *Привет! Пока!* ve formálním dopise);
- absence některých částí dopisu (např. oslovení, rozloučení, podpis);
- nevhodné použití tykání nebo vykání v závislosti na vztahu k adresátovi;
- nevhodné použití slohového postupu v závislosti na zadání, např. místo vyprávění popis;
- nedodržení tématu.

### 6.1.1.1 MOTIVAČNÍ DOPIS

#### ■ Charakteristika

**Motivační dopis** je písemné **sdělení pisatele v roli uchazeče o pracovní místo**. Pisatel zpravidla reaguje na konkrétní nabídku (inzerát). Cílem při psaní motivačního dopisu je přesvědčit zaměstnavatele, že se pro danou pracovní činnost hodí nejlépe právě pisatel. Motivační dopis je prvním kontaktem uchazeče se zaměstnavatelem, proto by měl být **jasně a srozumitelně formulován**. Má vždy **formální charakter**. Uchazeč by se měl vyvarovat přílišnému vychvalování své osoby, negativním formulacím či egoistickému vyjadřování.

U maturitní zkoušky se motivační dopis objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

## ■ Struktura

Motivační dopis má pevně stanovenou strukturu (viz dopis). Formálně se člení do tří základních odstavců: **úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být dále děleny podle bodů zadání nebo podle myšlenkově uzavřených celků. K požadovaným **formálním náležitostem** motivačního dopisu, které jsou **graficky odděleny** od hlavního textu, patří dále **datum napsání dopisu, oslovení, rozloučení a podpis pisatele**.

Motivační dopis		
Část	Specifika	Příklad
<b>1. Datum napsání dopisu</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ umístěno většinou v levém horním rohu dopisu</li> <li>■ může být doplněno údajem o místě napsání (mezi údajem o místě a datem je čárka)</li> </ul>	25. 3. 2012 5 марта 2012 Москва, 18. 5. 2012
<b>2. Adresa pisatele</b> <i>U MZ není vyžadována.</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ umístěna v levém horním rohu</li> <li>■ obsahuje jméno a příjmení pisatele a jeho úplnou adresu</li> </ul>	Петра Новотная Под мостом 13 569 00
<b>3. Adresa příjemce</b> <i>U MZ není vyžadována.</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ umístěna pod adresou pisatele, oddělena volným řádkem</li> <li>■ obsahuje název a adresu firmy nebo instituce, popř. jméno kontaktní osoby (pokud je známo)</li> </ul>	АО «Т-Маркет» 115218, г. Москва, ул. Новая, 28
<b>4. Předmět</b> <i>U MZ není vyžadován.</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ označení pracovního místa, bez označení</li> <li>■ tematicky specifikován zadáním</li> </ul>	психолог
<b>5. Oslovení</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ graficky odděleno od hlavní části</li> <li>■ formální oslovení</li> </ul>	Уважаемый господин Малцев!
<b>6. Úvod</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ odkazuje na zdroj nabídky a specifikuje vybranou pozici (určeno zadáním)</li> <li>■ samostatný krátký odstavec</li> </ul>	В ответ на объявление на сайте eGraduate.ru В ответ на объявление в газете „Новый мир“ Я прочитал ваше объявление на позицию психолога...

<b>7. Hlavní část</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ obsahuje odůvodnění pisatele, proč se uchází o danou pozici či praktikum a jaké má předpoklady pro výkon daného povolání/činnosti</li> <li>■ může zahrnovat stručný popis současné či poslední pracovní činnosti</li> <li>■ tematicky je specifikována zadáním</li> </ul>	
<b>8. Závěr</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ vychází zpravidla ze zadání (obsahuje většinou přání pisatele)</li> <li>■ samostatný krátký odstavec</li> <li>■ zakončen tečkou</li> </ul>	<p><i>Со мной предпочтительно связываться по телефону... Надеюсь на наше будущее сотрудничество... Жду вашего ответа. Могу рассмотреть и другие ваши предложения.</i></p>
<b>9. Rozloučení</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek)</li> <li>■ píše se bez interpunkce</li> </ul>	<p><i>С уважением,... До свидания</i></p>
<b>10. Podpis</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ uvedeno jméno i příjmení</li> <li>■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku nebo je mezi rozloučením a podpisem ponechán volný řádek)</li> </ul>	<p><i>Petra Nováková</i></p>

### 6.1.2 E-MAIL

#### ■ Charakteristika

**E-mail** je písemné sdělení podobné **dopisu**, které pisatel odesílá adresátovi elektronickou cestou. **Podle vztahu pisatele a adresáta a podle povahy sdělení** se rozlišují dva základní typy e-mailu: neformální (osobní) a formální. Typickým znakem **osobního e-mailu** je důvěrný vztah mezi autorem e-mailu a jeho adresátem (příjemcem). Příkladem **formálního e-mailu** je např. e-mail úřední nebo obchodní, ve kterém je vztah mezi pisatelem a adresátem zcela formální.

U maturitní zkoušky se e-mail objevuje v 1. části (120–150 slov) i ve 2. části (60–70 slov) písemné práce.

#### ■ Struktura e-mailu

Struktura e-mailu je podobná struktuře **dopisu**, má však zároveň i určitá specifika. V běžné praxi musí pisatel udat e-mailovou adresu příjemce a měl by uvést předmět vzájemné komunikace. **Vzhledem k jednotnému formátu záznamového archu e-mailovou adresu a předmět v maturitní písemné práci nevyžadujeme.**

Pokud je e-mail zadáván v **1. části písemné práce**, člení se formálně do tří základních odstavců: **úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být děleny podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. K požadovaným **formálním náležitostem** e-mailu, které jsou **graficky odděleny** od hlavního textu, patří dále **oslovení, rozloučení a podpis** pisatele.

Pokud je e-mail zadán ve **2. části písemné práce**, není třeba dělit text e-mailu formálně do odstavců. Vyžadujeme však **grafické oddělení oslovení, rozloučení a podpisu**.

E-mail		
Část	Specifika	Příklad
<b>1. E-mailová adresa příjemce</b> <i>U MZ není vyžadována.</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>vychází ze zadání</li> </ul>	sasa.korolkov@mail.ru
<b>2. Předmět</b> <i>U MZ není vyžadován.</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>krátké spojení, často pouze jedno slovo</li> <li>zpravidla podstatné jméno</li> </ul>	<i>Каникулы словарь</i>
<b>3. Oslovení</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta</li> <li>umístěno vlevo</li> <li>graficky odděleno od úvodu</li> <li>zakočeno čárkou, po níž následuje úvod e-mailu psaný malým písmenem (v neformálním e-mailu může končit vykřičníkem)</li> <li>podobná spojení jako v dopise</li> </ul>	neformální e-mail, např.: <i>Привет! Здравствуй!</i>  formální e-mail, např.: <i>Здравствуйте! Уважаемый...</i>
<b>4. Úvod</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>krátké sdělení</li> <li>obsahuje důvod napsání e-mailu (vychází ze zadání)</li> <li>může tvořit samostatný odstavec</li> </ul>	důvod: <i>Я приглашаю тебя...</i> <i>Поздравляю тебя...</i> reakce na předchozí kontakt: <i>Спасибо за твой емейл.</i>
<b>5. Hlavní část</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>obsahuje jádro sdělení pisatele (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním)</li> <li>členění textu do odstavců není nutné</li> </ul>	
<b>6. Závěr</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>vychází zpravidla ze zadání (obsahuje většinou poděkování pisatele, prosbu pisatele, pozvání)</li> <li>může tvořit samostatný odstavec</li> <li>zakočeno tečkou (v neformálním e-mailu může končit i vykřičníkem)</li> </ul>	neformální e-mail, např.: <i>Жду ответа. Пиши. Спасибо...</i> formální e-mail, např.: <i>Спасибо за ... Приглашаю Вас...</i>

<b>7. Rozloučení</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta – podobná spojení jako v dopise, možné zkratky</li> <li>■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek)</li> <li>■ píše se bez interpunkce (v neformálním e-mailu může končit vykřičníkem)</li> </ul>	neformální e-mail, např.: <i>Пока! До встречи! Целую!</i> formální e-mail, např.: <i>До свидания</i> <i>С уважением, ...</i>
<b>8. Podpis</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku)</li> <li>■ ve formálním e-mailu jméno a příjmení, v neformálním e-mailu vlastní jméno, popř. vlastní jméno s přívlastňovacím zájmenem nebo označením příslušníka rodiny</li> </ul>	neformální e-mail: <i>Павел, Саша, Миша...</i>  formální e-mail: <i>Martina Novotná</i>

### 6.1.2.1 ŽÁDOST

#### ■ Charakteristika

**Žádost** je zvláštním typem **dopisu**, jehož obsahem je nějaký **požadavek nebo prosba**, která je adresována **příslušné instituci** nebo **příslušné osobě** (vychází ze zadání písemné práce). Žádost má **vždy formální charakter**, což určuje i použití funkčního formálního stylu a odpovídajících jazykových prostředků. Důraz je kladen na **věcnost, jasnost** a **srozumitelnost** sdělení.

U maturitní zkoušky se žádost objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

#### ■ Typy žádosti

Existují různé typy žádostí, např.: žádost o studium, žádost o změnu adresy. V zadání písemné maturitní zkoušky se mohou žáci setkat například se žádostí o letní brigádu nebo jazykový kurz, se stížností apod.

#### ■ Struktura

Struktura žádosti je pevně stanovena. Formálně se člení na dva hlavní odstavce: **hlavní část a závěr**. K požadovaným formálním náležitostem, které jsou graficky odděleny od hlavní části a závěru, dále patří: **datum napsání dopisu, adresa pisatele a příjemce, předmět, oslovení, rozloučení a podpis**. U maturitní zkoušky nevyžadujeme **adresu pisatele a příjemce, datum, předmět, ani členění na odstavce**.

Žádost		
Část	Specifika	Příklad
<b>1. Datum napsání</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ umístěno zpravidla v levém horním rohu dopisu, pod adresou</li> <li>■ může být doplněno údajem o místě napsání (mezi údajem o místě a datem je čárka)</li> </ul>	25. 3. 2012 <i>Сосновый Бор, 18. 5. 2012</i> <i>Москва, от 5 июля 2012</i>
<b>2. Adresa příjemce</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ umístěna zpravidla v levém horním rohu</li> <li>■ obsahuje název a adresu instituce, popř. konkrétní oddělení či jméno kontaktní osoby</li> </ul>	<i>АО «Питер»</i> <i>Александр Александрович Новиков</i> <i>ул. Шевченко д. 25, кв. 125</i> <i>187 756 Санкт-Петербург</i> <i>Россия</i>
<b>3. Předmět</b> <i>U MZ není vyžadován.</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ liší se v souvislosti s předmětem žádosti</li> <li>■ tematicky specifikován v zadání</li> <li>■ může zahrnovat např. číslo objednávky nebo smlouvy, která je předmětem žádosti</li> </ul>	<i>Заявление</i> <i>Рекламация</i> <i>Претензия</i>
<b>4. Oslovení</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ graficky odděleno od hlavní části</li> </ul>	<i>Уважаемый господин Новиков,</i> <i>Уважаемая Марина Павловна!</i>
<b>5. Hlavní část</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ obsahuje odůvodnění žádosti</li> <li>■ tematicky specifikována zadáním</li> <li>■ samostatný odstavec</li> </ul>	
<b>6. Závěr</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ shrnující žádost</li> <li>■ samostatný odstavec</li> </ul>	<i>Выражаю надежду...</i> <i>Во избежание конфликтных ситуаций...</i> <i>Выражаем благодарность...</i> <i>Просим сообщить...</i>
<b>7. Rozloučení</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ graficky odděleno od závěru</li> </ul>	<i>До свидания</i> <i>С уважением,</i>
<b>8. Podpis</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku)</li> <li>■ uvedeno jméno i příjmení</li> </ul>	<i>Petra Nováková</i>

### 6.1.3 POZVÁNKA

#### ■ Charakteristika

**Pozvánka** je písemné sdělení, ve kterém pisatel adresáta **zve na určitou akci či událost**.

U maturitní zkoušky se pozvánka objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

### ■ **Struktura**

Pozvánka obsahuje:

- **oslovení** (*Дорогой Саша, ..., Уважаемая Марина Петровна, ...; Дорогие друзья, ...*);
- **hlavní část**
  - **údaj o termínu** akce či události (*в субботу, после обеда, в шесть часов вечера, 4 мая в 17:00*);
  - **údaj o místě konání** akce či události (*у нас на даче, на стадионе, в школе, в ресторане Прага, Наличная улица д. 35, Дворец культуры*);
  - **informaci o charakteru** akce či události (*День рождения, вечеринка, Вечер с иностранными студентами, Выставка современной архитектуры*);
- **podpis** (*Надя, Надежда Ивановна, Смирновых*).

Pozvánka může obsahovat i další informace, které jsou specifikovány zadáním písemné práce, např.:

- **údaj o programu akce** (*Программа следующая: поздравления, открытие выставки, ...; Будем жарить цыплёнка, танцевать, ..., играть в...*);
- **informaci o občerstvení** (*раут, напитки, шампанское*);
- **údaj o očekávaném oblečení** (*спортивная одежда; (выходной) костюм, платье*);
- **prosbu pisatele**, aby adresát sdělil, **zda se na akci či událost dostaví** či nikoli (*Напиши, если придёшь, зайдёшь... Позвони по телефону...*);
- další **pokyny či přání pisatele** (*Просим не опаздывать! Ждём не только тебя, но и твоего брата.*).

## 6.1.4 VZKAZ

### ■ **Charakteristika**

Vzkaz je kratší typ sdělení, jehož cílem je předat stručnou a přehlednou informaci příjemci (např. kam a proč pisatel odešel; proč pisatel nemohl něco splnit/vykonat; kde a kdy se pisatel a příjemce vzkazu sejdou; co má příjemce vzkazu udělat; za co chceme příjemci vzkazu poděkovat). Důraz je kladen na **věcnost, jasnost a srozumitelnost** sdělení. Důležité je také vhodné **logické uspořádání informací**. Dle zadání mohou být vzkazy formální/semiformální (např. vzkaz vyučujícímu) nebo neformální (např. vzkaz spolužákovi).

U maturitní zkoušky z ruského jazyka se vzkaz objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

**U maturitní zkoušky je vyžadováno, aby byl vzkaz napsán v celých větách.**

### ■ **Struktura**

Struktura vzkazu je podobná struktuře e-mailu ve 2. části PP. **Vzkaz nedělíme do odstavců.** U maturitní zkoušky je vyžadováno **grafické oddělení oslovení, a podpisu (jména), případně i rozloučení.**

Vzkaz	
Část	Specifika
<b>1. Oslovení</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ umístěno vlevo</li> <li>■ vychází z charakteru vztahu pisatele a příjemce vzkazu</li> <li>■ po oslovení následuje hlavní část textu psaná počátečním velkým písmenem</li> <li>■ s ohledem na charakter vztahu pisatele a příjemce vzkazu v oslovení nemusíme uvádět jméno příjemce, případně můžeme uvést pouze křestní jméno nebo přezdívku</li> <li>■ graficky odděleno od hlavní části textu</li> </ul>
<b>2. Hlavní část</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ vychází ze zadání písemné práce a z bodů zadání</li> <li>■ v úvodu zpravidla uvádíme důvod napsání vzkazu (s ohledem na zadání PP), dále uvádíme relevantní, jasné a dostatečně podrobné informace, případně vysvětlení (s ohledem na jednotlivé body zadání)</li> <li>■ závěr může obsahovat např. prosbu, pozvání, poděkování (s ohledem na body zadání PP)</li> <li>■ nečleníme na odstavce</li> </ul>
<b>3. Rozloučení</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ vychází z charakteru vztahu pisatele a příjemce vzkazu</li> <li>■ u neformálního vzkazu je možné rozloučení vynechat, jinak je graficky odděleno od hlavní části textu</li> </ul>
<b>4. Podpis</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ vychází z charakteru vztahu pisatele a příjemce vzkazu (zpravidla uvedeno křestní jméno nebo jméno a příjmení)</li> <li>■ graficky oddělen od rozloučení/hlavní části textu</li> </ul>

## 6.2 CHARAKTERISTIKA

### ■ Charakteristika

**Charakteristika** je výstižným **popisem specifických rysů subjektu** (většinou osoby). Měla by být **objektivní** a **věcná**. Na rozdíl od prostého popisu zahrnuje charakteristika zároveň **hodnocení**, které může být subjektivně zabarveno. Komunikační funkcí charakteristiky je tedy **podávat informace a hodnotit**.

U maturitní zkoušky se charakteristika objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

### ■ Typy charakteristiky osoby

- **vnější charakteristika** – obsahuje popis vzhledu;
- **vnitřní charakteristika** – zachycuje člověka a jeho osobnost (tj. jeho povahu, chování, vlastnosti, schopnosti).

### ■ Způsoby charakterizování osoby

- **přímá charakteristika** – osoba se popisuje sama, nebo ji charakterizuje pisatel;
- **nepřímá charakteristika** – popisujeme např. jednání člověka, ze kterého je možné vyvodit jeho povahu.

### ■ **Struktura**

Charakteristika má přehlednou a propracovanou strukturu. Doporučujeme postup **od popisu vzhledu k vnitřní charakteristice**. Charakteristika by ale neměla být pouhým řazením charakteristických rysů subjektu a výčtem jeho kladných a záporných vlastností.

Z formálního hlediska obsahuje charakteristika vhodný **nadpis** a dělí se do tří hlavních odstavců: **úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto části mohou být dále děleny podle bodů zadání nebo podle myšlenkově uzavřených celků.

Charakteristika osoby	
Část	Specifika
<b>1. Nadpis</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ specifikován zadáním</li> <li>■ vztahuje se k obsahu charakteristiky</li> <li>■ graficky oddělen od úvodu (na samostatném řádku)</li> </ul>
<b>2. Úvod</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ obecná data o osobě: jméno, věk, bydliště, původ, povolání, rodinná situace</li> <li>■ stručná informace o vztahu pisatele k charakterizované osobě (např. přítel, bratr, trenér)</li> </ul>
<b>3. Hlavní část</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ podrobná charakteristika osoby: vzhled, styl oblékání, zvyklosti a zájmy, chování, schopnosti a vlastnosti</li> </ul>
<b>4. Závěr</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ charakteristika vztahu pisatele k popisované osobě</li> <li>■ hodnocení charakterizované osoby</li> <li>■ pisatel uvádí, v čem je pro něho osoba vzorem a v čem se s ní ztotožňuje/neztotožňuje</li> </ul>

### ■ **Jazykové prostředky**

#### **a) slovní zásoba a pravopis**

- slova s přesným významem a jasnou vypovídající hodnotou;
- výstižná hodnotící přídavná a podstatná jména;
- kvalitativní příslovce;

#### **b) mluvnické prostředky**

- přídavná jména v přívlastku (*У Лёши стройная фигура, длинные светлые волосы, карие глаза, маленькие губы и несколько веснушек на небольшом носе.*);
- modální slovesa (*Он любит заниматься спортом, и поэтому он должен соблюдать специфический режим дня.*);

#### **syntaktická výstavba**

- několikanásobné větné členy (*Он увлекается музыкой, компьютерами, техникой и спортом.*);
- méně složité věty, převážně jednoduché věty oznamovací;
- souvětí souřadná (*По вечерам он слушает музыку, читает книги и бродит по интернету.*);
- vedlejší věty vztahné (*У моего друга брат и сестра, которые ещё учатся в основной школе. Уже не помню, где мы познакомились.*).

### ■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení se klade důraz na **srozumitelnost a přehlednost** charakteristiky pro příjemce a na **vhodnou strukturu** charakteristiky (kombinace vnější a vnitřní charakteristiky, **hodnocení** popisovaného subjektu). Ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA) dochází například v případě, kdy se pisatel věnuje pouze vnějšímu popisu subjektu a nehodnotí ho. Počet bodů za charakteristiku textu (oddíl IA) snižuje taktéž odchýlení se od tématu a nedodržení formálního členění.

## 6.3 VYPRAVOVÁNÍ

### ■ Charakteristika

Vypravování **líčí skutečnou nebo fiktivní událost a její průběh**, zobrazuje určitý děj. Jednotlivé fáze děje na sebe **časově navazují**, jsou zpravidla **řazeny chronologicky** a vzájemně **propojeny příčinnými vztahy**. Ve vypravování převažuje vyprávěcí slohový postup. Kromě líčení děje zahrnuje vypravování zpravidla i popis prostředí, postav, jejich pocitů a myšlenek (specifikováno v zadání písemné práce).

U maturitní zkoušky se vypravování objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

### ■ Struktura

Vypravování vykazuje pevnou strukturu. Obsahuje **nadpis** a formálně se člení na tři základní odstavce: **úvod, hlavní část a závěr**. Hlavní část může být členěna na další části – toto členění může vycházet z bodů zadání nebo může být určeno jednotlivými fázemi vypravovaného děje.

Vypravování	
Část	Specifika
<b>1. Nadpis</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ specifikován zadáním</li> <li>■ vztahuje se k obsahu vypravování</li> <li>■ graficky oddělen od úvodu (na samostatném řádku)</li> </ul>
<b>2. Úvod</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ přináší zpravidla základní informace o účastnících popisované události a o tom, kdy a kde se událost vypravování odehrává nebo odehrála (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním)</li> <li>■ slouží jako úvod do situace a seznamuje s perspektivou vypravování</li> <li>■ neměl by být obsáhlý</li> <li>■ převažuje popisný postup (dosažení názornosti a přehlednosti)</li> <li>■ příklady úvodu: <i>Всё случилось однажды летом ...; Два года назад я и моя подруга гуляли по городу, ...; Наша семья собиралась в этот день в зоопарк, ...; В прошлом году я поехал ...</i></li> </ul>
<b>3. Hlavní část</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ přináší jádro sdělení</li> <li>■ skládá se z několika dějových kroků, které na sebe časově i příčinně navazují</li> <li>■ vzniká dějové napětí, které vede k vyvrcholení zápletky v závěru</li> </ul>

**4. Závěr**

- přináší vyvrcholení děje, rozuzlení zápletky
- může obsahovat i popis následků popisované události
- je zpravidla formulován živě, např. formou přímé řeči nebo pomocí krátkých větných konstrukcí

Jednotlivé fáze vypravování jsou mezi sebou vhodně propojeny. Důraz je kladen na dodržení **lineární výstavby textu**, na provázanost myšlenek v rámci jednotlivých myšlenkových celků (hodnoceno ve IIA).

#### ■ Jazykové prostředky

Použití jazykových prostředků vychází ze zadání písemné práce a z potřeby vyjádření časových a příčinných vztahů mezi jednotlivými fázemi děje.

##### a) slovní zásoba a pravopis

- časová adverbia (*сначала, потом, после, затем, во время, зимой, наконец, после того*);
- dějová slovesa (*ехать, двигаться, прыгать, кататься, бежать, плавать*);
- hodnotící přídavná jména a příslovce (*симпатичный, хмурый, неприятный, хорошо, классно, страшно*).

##### b) mluvnické prostředky

- použití různých slovesných časů pro vyjádření časové posloupnosti a zapojení přítomného času (*Павел посмотрел часы и крикнул: «Побыстрее! Поезд через минуту уходит!»*);
- časová souslednost;
- přímá a nepřímá řeč.

##### syntaktická výstavba

- souřadná i podřadná souvětí (spojky např. *и, или, но, где, когда, потому что, поэтому, хотя, если, который, кто*);
- zvýšení působivosti a živosti použitím krátkých vět (např.: *He говори! Как страшно! Не верится. Тишина.*), vět zvolacích (*Ужас! Великолепно!*) nebo užitím přímé řeči (*Потом он сказал: «Поднимайтесь!» и мы встали и ушли.*).

#### ■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení je kladen důraz na **dodržení tématu** specifikovaného zadáním, na zachování **struktury vypravování**, odpovídající **grafické členění** textu a **uplatnění vyprávěcího slohového postupu**. Při nedodržení těchto aspektů se snižuje hodnocení za charakteristiku textu (v oddíle IA).

## 6.4 ČLÁNEK

#### ■ Charakteristika

Pojmem **článek** se označuje **text určený pro noviny či časopis**. Pisatel seznamuje čtenáře s určitým tématem, které rozpracovává, přičemž prezentuje svůj názor a své

postřehy. **Charakter textu** (jeho formálnost) určuje **typ periodika a cílová skupina čtenářů**, pro kterou je článek určen. V běžné praxi se jedná zpravidla o formální typ textu. U maturitní zkoušky se pisatel většinou obrací na čtenáře školního nebo studentského časopisu, a nemusí tedy dodržovat striktně formální styl (volí tzv. semiformalní styl vyjadřování).

U maturitní zkoušky se článek objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

### ■ **Struktura**

Článek by měl být **vhodně strukturovaný**. Obsahuje **nadpis**, který je graficky oddělen od následujícího textu. Samotný text se formálně člení na tři hlavní odstavce: **úvod**, **hlavní část a závěr**. V rámci těchto odstavců může docházet i k dalšímu členění, které vychází ze zadání písemné práce nebo odráží členění na jednotlivé myšlenkové celky.

Článek	
Část	Specifika
<b>1. Nadpis</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ seznamuje čtenáře s tématem článku (tematické zaměření a komunikační funkce jsou specifikovány zadáním)</li> <li>■ měl by u čtenáře vyvolat chuť k četbě následujícího textu</li> <li>■ je vždy součástí článku a musí se vztahovat k jeho obsahu</li> </ul>
<b>2. Úvod</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ uvádí čtenáře do tématu (pisatel může čtenáře oslovovat přímo, čímž je vtažen do problematiky a článek ho více osloví)</li> <li>■ měl by dostatečně vysvětlit téma článku</li> <li>■ může shrnout nejdůležitější aspekty obsahu článku</li> <li>■ obsahuje krátké, jednoduché, přesvědčivé formulace</li> </ul>
<b>3. Hlavní část</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ přináší rozpracování tématu textu (vychází z jednotlivých bodů zadání)</li> <li>■ je členěna na jednotlivé odstavce podle myšlenkových celků (odstavce mohou mít nadpisy – zprehledňují text, měly by být krátké, výstižné a neměly by se opakovat)</li> </ul>
<b>4. Závěr</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ shrnující vyjádření postoje pisatele k tématu článku</li> <li>■ může přinášet shrnutí bodů, o kterých pisatel hovořil v textu, nebo se vracet ke sdělení z úvodu</li> </ul>

V článku je třeba dodržet **lineární uspořádání** informací a myšlenek. Důraz je zároveň kladen na jejich **vhodné propojení**.

### ■ **Jazykové prostředky**

#### **a) slovní zásoba a pravopis**

- charakter slovní zásoby (spisovný/nepisovný jazyk, obecný jazyk/hovorové výrazy) určuje komunikační situace popsána v zadání (tj. pro jaké periodikum a jakému adresátovi je článek určen);
- pestrá a různorodá slovní zásoba;
- jednoznačná slovní vyjádření;
- minimální užití cizích slov a zkratk;
- neuvádět delší pasáže v závorkách či uvozovkách;

- možnost užití synonymních vyjádření;
- vyvarovat se „prázdných“ slov – tj. slov, která je možné vynechat, aniž by se změnila výpověď.

#### **b) mluvnické prostředky**

- používání sloves převážně v činném rodě;
- popis současných dějů v přítomném čase, popis minulých dějů v čase minulém;
- možnost užití kondicionálu;
- přídavná jména v přívlastku (*Одноклассники – самый лучший и быстрый способ общения.*);
- předložková spojení (*во всем мире, благодаря приватизации, среди молодых людей*);
- nepřímá i přímá řeč, řečnické otázky.

#### **syntaktická výstavba**

- úplné, přehledné věty;
- jedna věta by neměla obsahovat mnoho témat či informací;
- vyjádření důležitých informací v hlavních větách a doplňujících informací ve větách vedlejších;
- souřadná i podřadná souvětí (spojky např. *и, на, но, или, тоже, точно, несмотря на то что, так как, потому что, поэтому, если, когда, но и, который, где, прежде чем*).

#### ■ **Aspekty hodnocení**

Při hodnocení charakteristiky textu (oddíl IA) se klade důraz na  **dodržení tématu**, výběr  **správného slohového postupu** a  **přehledné formální členění** na nadpis, úvod, hlavní část a závěr. Důležitá je  **správná volba funkčního stylu ve vztahu k čtenáři**. Při nedodržení těchto aspektů může dojít ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA).

## **6.5** POPIS

#### ■ **Charakteristika**

**Popis** přináší **informace** například o předmětu, místě nebo ději. Popis by měl být **věcný** a **výstižný**, aby si čtenář udělal o popisovaném objektu vlastní představu.

U maturitní zkoušky se popis objevuje v 1. části (120–150 slov) i ve 2. části (60–70 slov) písemné práce.

### ■ Typ popisu

- **statický** – pisatel uvádí jednotlivé informace o objektu, nepopisuje jeho změnu nebo vývoj, v některých případech se může jednat i o pouhý výčet znaků.
- **dynamický** – pisatel charakterizuje objekt v rámci nějakého procesu – např. namísto popisu pracovního místa je popisováno, jak osoba na daném místě pracuje.

### ■ Struktura

Z hlediska **pořadí informací** očekáváme **určitý řád**. Postupujeme **zpravidla od globálního popisu k detailním informacím**, od nejdůležitějších znaků k těm méně podstatným. Variantou je i opačný postup, tj. postup od popisu jednotlivých detailů k popisu globálnímu. Popis děje (např. popis pracovního postupu) musí sledovat určitou dějovou linii.

Z formálního hlediska obsahuje popis vhodný **nadpis** a dělí se do tří hlavních odstavců: **úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být děleny do dalších částí podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. Pokud je popis zadáván **ve 2. části písemné práce, členění na odstavce nevyžadujeme**.

Popis	
Část	Specifika
<b>1. Nadpis</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ specifikován zadáním</li> <li>■ vztahuje se k obsahu popisu</li> <li>■ graficky oddělen od úvodu (na samostatném řádku)</li> </ul>
<b>2. Úvod</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ specifikace objektu (osoba, předmět, místo, děj, jev)</li> <li>■ základní data o objektu (jméno, stáří, forma, poloha na mapě, globální charakter děje)</li> <li>■ může tvořit samostatný odstavec (vyžadován v 1. části PP)</li> </ul>
<b>3. Hlavní část</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ podrobný popis (velikost, hmotnost, tvar, vzhled, původ, materiál, charakter, specifické vlastnosti atd.)</li> <li>■ zdůraznění charakteristických rysů objektu</li> <li>■ může tvořit samostatný odstavec (vyžadován v 1. části PP)</li> </ul>
<b>4. Závěr</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ údaje o vztahu pisatele k vybranému objektu</li> <li>■ celkové shrnutí</li> </ul>

Z hlediska **pořadí informací** očekáváme u popisu **určitý řád**. Postupujeme **zpravidla od globálního popisu k detailním informacím**, od nejdůležitějších znaků k těm méně podstatným. Můžeme zvolit ale i jinou logiku popisu (např. od popisu konkrétního objektu k obecnému popisu okolních objektů; od popisu běžného/obvyklého k popisu něčeho neobvyklého). Popis děje (např. popis pracovního postupu) se musí držet jisté dějové linie a zachovávat ji. Příkladem konkrétní struktury popisu může být:

#### Popis místa:

- název a poloha místa, důvody proč si pisatel místo vybral;
- detaily týkající se daného místa;
- pocity týkající se daného místa (příp. doporučení).

**Popis věci:**

- název věci a důvod výběru;
- popis daného předmětu (příp. jak předmět používat);
- pocity týkající se onoho předmětu/vzpomínky.

■ **Jazykové prostředky**

**a) slovní zásoba a pravopis**

- významově jednoznačná a výstižná slova a slovní spojení;
- převaha hodnotících podstatných a přídavných jmen (popis velikosti, tvaru, váhy, věku, barvy, původu, materiálu, struktury, charakteru, vlastností, ...);
- příslovce místa, času a způsobu;
- slovesa bez dějového významu (*положить, находится, иметь, существовать*).

**b) mluvnické prostředky**

- slovesa většinou v přítomném čase oznamovacího způsobu;
- modální slovesa;
- předložky – obzvláště při popisu místa (*налево, направо, наверху, внизу, позади, около, перед*);
- srovnávání (*он тихий как мышка, как мышка сидит, у него чёрные волосы как смоль, дом как дом, дом как игрушка*).

**syntaktická výstavba**

- několikanásobné větné členy (*Моя подруга умная, старательная, добросовестная*);
- nekomplikovaná, přehledná souvětí;
- vztažná zájmena (*Здесь много ресторанов, которые открыты круглосуточно*);
- zájmena přivlastňovací a ukazovací (*моя любимая собака, этот новый мобильник*).

■ **Aspekty hodnocení**

Při hodnocení popisu klademe důraz na jeho **účelnost a přehlednou strukturu** podpořenou **grafickým členěním**. Žák může volit popis statický nebo dynamický. Ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA/sloupec I) dochází v případě, když se pisatel od popisu odkloní a začne o objektu vyprávět, nebo se odchýlí od tématu.

## 6.6 ZPRÁVA, OZNÁMENÍ

■ **Charakteristika**

**Zpráva i oznámení** označují písemné **sdělení o nějaké události**. Základní komunikační funkcí zprávy i oznámení je předávat informace. Měly by informovat **objektivně, věcně a srozumitelně a vyvarovat se subjektivních názorů**. V neformálně zaměřených sděleních se však komentář pisatele objevit může. Převažujícím slohovým postupem je postup informační.

V každodenním životě se zpráva a oznámení objevují nejčastěji v médiích (noviny, televize).

U maturitní zkoušky jsou zpráva a oznámení zadávány ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

### ■ **Struktura**

Zpráva i oznámení jsou uvedeny **nadpisem** a formálně členěny na **úvod**, **hlavní část** a **závěr**. Nadpis je graficky oddělen od následujícího textu. **Členění na odstavce není vyžadováno.**

Z hlediska obsahu jsou nejpodstatnější informace o události uváděny většinou v úvodu zprávy či oznámení. V následujícím textu je nutno dodržet **časovou a logickou posloupnost.**

Zpráva, oznámení			
Část	Charakteristika	Příklad zprávy	Příklad oznámení
<b>1. Nadpis</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ krátké, výstižné sdělení</li> <li>■ často nominální spojení</li> <li>■ měl by vzbudit zájem adresáta číst dále</li> </ul>	<i>Авария в центре города</i>	<i>Праздник спорта в выходные</i>
<b>2. Úvod</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ tematické zaměření, příjemce a komunikační cíl jsou specifikovány v zadání</li> <li>■ obsahuje následující informace:                             <ul style="list-style-type: none"> <li>– časový údaj o konání události</li> <li>– informace o místě konání události</li> <li>– základní informace o události (např. slavnost, nehoda, přeapadení...)</li> <li>– informace o účastnících</li> </ul> </li> </ul>	<i>Вчера произошла серьезная авария. Авария произошла вчера в ... на улице...</i>	<i>В субботу состоится в городском парке Праздник спорта. Праздник посвящается ....</i>
<b>3. Hlavní část</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ podrobnosti o události</li> <li>■ důležité je dodržení časové a logické posloupnosti</li> </ul>	<i>Свидетели аварии говорят... Полиция просит всех свидетелей подать информацию...</i>	<i>Программа Праздника: Праздник начинается в... Начало в...</i>
<b>4. Závěr</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ obsahuje informace o následcích nebo shrnutí nejdůležitějších informací</li> <li>■ může zahrnovat komentář pisatele či apel na příjemce</li> </ul>	<i>Много людей пострадало.. Ничего важного не случилось...</i>	<i>Организаторы ждут вас.... Подробности можно узнать на сайте ..., найти в Интернете.</i>

### ■ **Jazykové prostředky**

#### **a) slovní zásoba a pravopis**

– jednoznačná a přesná slova a slovní spojení;

- pestrá a různorodá slovní zásoba, synonymní vyjádření;
- žádná klišé a hovorové výrazy;
- vyjadřování ve verbálním stylu (užití dějových sloves: *столкнуться, попасть, пострадать, кричать, случиться*);
- minimální užití cizích slov a zkratek;
- vyjádření časové posloupnosti pomocí časových adverbii (*сначала, потом, между тем, наконец, поозже, в конце концов*).

#### **b) mluvnické prostředky**

- používání sloves převážně v činném rodě;
- popis minulých událostí v čase minulém;
- pouze nepřímá řeč.

#### **syntaktická výstavba**

- převaha krátkých, přehledných vět;
- souřadná i podřadná souvětí (spojky např. *и, или, так как, после того как, где, когда, почему, если бы, вследствие чего, как только, прежде чем, который*).
- vyjádření důležitých informací v hlavních větách a doplňujících informací ve větách vedlejších;
- nepoužívat zvolání.

#### ■ **Aspekty hodnocení**

Při hodnocení se klade důraz na **objektivní a věcné** poskytování informací, na **srozumitelnost a přesnost** vyjádření vzhledem ke čtenáři. Důležité je přitom **zachování časové posloupnosti a logické uspořádání jednotlivých informací**. Ke snížení bodového hodnocení (sloupec I) může vést nedodržení formálních náležitostí, odklonění se od tématu stanoveného zadáním nebo nedodržení objektivně a věcně zaměřeného informačního slohového postupu (např. odklon k vypravování).

## **6.7** NÁVOD, INSTRUKCE

#### ■ **Charakteristika**

Základní komunikační funkcí návodu a zároveň záměrem jeho autora je sdělit adresátovi, jak postupovat při realizaci určité činnosti, aby dosáhl očekávaného výsledku. Autor návodu tedy poskytuje **konkrétní instrukce k realizaci určitého postupu a k dosažení určitého cíle** (sestavení modelu, uvaření jídla atd.). Tyto instrukce musí být **jednoznačné, srozumitelné a úplné**, protože adresát nemůže žádat autora o vysvětlení. Do popředí velmi silně vystupuje funkce apelová, tj. **autor se obrací přímo na adresáta**.

V návodech se užívá popisný slohový postup. Může se kombinovat s prvky slohového postupu informačního a výkladového.

U maturitní zkoušky se návod objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

## ■ **Struktura**

Návod je uveden **nadpisem**. Za nadpisem jsou řazeny **jednotlivé pokyny**, kroky realizace, které na sebe **časově navazují** a jsou **logicky propojeny**.

Obsahově tematické členění návodu je **podpořeno grafickým členěním** – odstavce, uspořádání do výčtu, číslování, odrážky. V běžné praxi se u návodu uplatňuje i zvýraznění typu písma, podtrhávání důležitých částí textu, uvádění mezititulků, doplnění obrázky, schémata či fotografiemi. **U písemné maturitní zkoušky vyžadujeme grafické členění textu**, přičemž akceptujeme i uspořádání do bodového výčtu. Grafické zvýraznění (např. tučné písmo) není vyžadováno.

## ■ **Jazykové prostředky**

### **a) slovní zásoba a pravopis**

- dějová slovesa (*сделать, собрать, построить, приготовить, поменять, отремонтировать, отрезать, присоединить, покрасить*);
- časová adverbia pro vyjádření časové posloupnosti (*во первых, во вторых, сначала, одновременно, потом, наконец*);
- způsobová příslovce pro vyjádření způsobu realizace (*медленно, быстро, резко, крепко, очень, немножко, слишком, чуть-чуть*);
- podstatná jména vyjadřující míru, množství a hmotnost (*два литра воды, четыре пачки макарон, один килограмм сахара, сто грамм сыра*).

### **b) mluvnické prostředky**

- roužití sloves v rozkazovacím způsobu (*Возьми две чашки муки. Положи картошку в кастрюлю. Добавь приправы. Сделай...*);

### **syntaktická výstavba**

- jednoduchá výstavba;
- převaha jednoduchých vět nebo souřadně spojených vět hlavních;
- vedlejší věty časové pro vyjádření časové posloupnosti (spojky *когда, после того как, прежде чем*);
- vedlejší věty příslovečné příčinné pro odůvodnění určitých kroků (spojky *потому что, поскольку, так как*);
- vedlejší věty podmínkové (*Раз будильник не работает, надо его снова отремонтировать. Если вы хотите его угостить, то сварите настоящий борщ*).

## ■ **Aspekty hodnocení**

Při hodnocení **návodu** se klade důraz na funkčnost textu. Jedná se o **održení tématu** a jeho **přesné, jednoznačné a srozumitelné zpracování** vzhledem k příjemci sdělení. Důležité je přitom **održení formálního členění** textu, zachování **časové posloupnosti** a **logického uspořádání** jednotlivých činností. Ke snížení bodového hodnocení (sloupec I) může vést vedle nedostatečné funkčnosti textu i absence grafického členění textu. Nepenalizujeme uspořádání textu do bodového výčtu, ani případné užití schémat.

## 7 HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Hodnocení písemných prací z ruského jazyka probíhá centrálně, vyškolenými certifikovanými hodnotiteli písemných prací. Hodnotitelé při hodnocení postupují v souladu s požadavky na žáka specifikovanými v katalogu požadavků a podle centrálně stanovených metodických postupů a závazných kritérií hodnocení. Hodnocením písemných prací je pověřeno Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT).

### 7.1 KRITÉRIA HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Pro hodnocení písemných prací společně části maturitní zkoušky se používají analytická kritéria hodnocení. Umožňují posuzovat písemný projev žáka z několika hledisek, respektive odděleně hodnotit jeho charakteristické prvky. Každému posuzovanému prvku písemné práce jsou přiděleny body, jejichž součet dává výsledné skóre.

Pochopení principů hodnocení může žákům umožnit lepší orientaci v silných a slabých stránkách vlastního písemného projevu. Učitelům mohou kritéria hodnocení pomoci diagnostikovat individuální přednosti a nedostatky v písemném projevu žáka.

K hodnocení písemné práce ve společné části maturitní zkoušky používáme kritéria hodnocení pro 1. část písemné práce (příloha 3) a kritéria hodnocení pro 2. část písemné práce (příloha 4). Obě varianty kritérií hodnocení jsou vystavěny na stejném principu, zohledňují však rozdílnou délku požadovaného typu textu v 1. a 2. části písemné práce.

#### ■ Struktura kritérií hodnocení

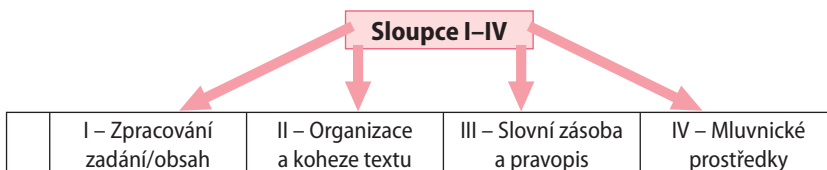
Kritéria hodnocení pro 1. i 2. část písemné práce jsou rozdělena do **čtyř sloupců** (I–IV) podle posuzovaných charakteristik písemného projevu žáka – zpracování zadání a obsah (I), organizace a koheze textu (II), slovní zásoba a pravopis (III) a mluvnické prostředky (IV).

V kritériích hodnocení pro 1. část písemné práce jsou sloupce dále rozděleny do dvou řad (A a B). Tím vzniká **8 oddílů kritérií** (IA–IVB) hodnocení pro 1. část písemné práce. Struktura kritérií hodnocení je schematicky znázorněna v následujících tabulkách.

*Struktura kritérií hodnocení pro 1. část PP a posuzované charakteristiky PP*

		Sloupce I–IV			
		I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
Řada A a B	A	A – Zadání	A – Organizace, koherence	A – Přesnost	A – Přesnost
	B	B – Rozsah, obsah	B – Koheze, prostředky textové návaznosti	B – Rozsah	B – Rozsah
		...	...	...	...

## Struktura kritérií hodnocení pro 2. část PP a posuzované charakteristiky PP



Při hodnocení písemné práce postupuje hodnotitel zleva doprava, tzn. nejdříve posuzuje splnění zadání a obsah, poté hodnotí slovní zásobu, pravopis a mluvnické prostředky.

**Vnitřní charakteristiky kritérií hodnocení**

Sloupce a oddíly obsahují **deskripty** (zvýrazněny odrážkami na začátku řádků), které charakterizují jednotlivé aspekty písemného projevu.

## Deskripty v oddíle IB kritérií hodnocení pro 1. část PP

I – Zpracování zadání/obsah	
	B – Rozsah, obsah
Body (3–0)	3
Tříbodové deskripty	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</li> <li>• V textu je jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému.</li> </ul>
Dvoubodové deskripty	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</li> <li>• V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému.</li> <li>• Text ojediněle obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.</li> </ul>
Jednobodové deskripty	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</li> <li>• V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému.</li> <li>• Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.</li> </ul>
Nulový deskriptor	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Body zadání nejsou rozpracovány.</li> </ul>

Deskripty jsou v jednotlivých sloupcích/oddílech kritérií hodnocení řazeny podle důležitosti, od nejdůležitějšího po méně důležité. Uplatňuje se zde doplňující **podmínka o nadřazenosti prvního deskriptoru**.

Například:

*V oddíle IA kritérií hodnocení pro 1. část PP je „nejsilnější“ 1. deskriptor, kterým posuzujeme splnění požadované charakteristiky textu. Míra dodržení požadované charakteristiky textu je klíčová, neboť právě od ní se odvíjí, zda bude písemná práce dále hodnocena.*

Tento deskriptor je natolik důležitý, že je zde uplatňována i další doplňující podmínka – pokud žák obdrží **0 bodů za 1. deskriptor v oddíle IA (1. část PP)/ve sloupci I (2. část PP), tato část PP se dále nehodnotí**.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu je dodržena.</li> <li>Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny.</li> <li>Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.</li> </ul>
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena.</li> <li>Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna.</li> <li>Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).</li> </ul>
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena.</li> <li>Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna.</li> <li>Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).</li> </ul>
0	<ul style="list-style-type: none"> <li><b>Požadovaná charakteristika textu není dodržena.</b></li> <li>Body zadání nejsou (jasně) zmíněny.</li> <li>Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.</li> </ul>

### ■ Hodnocení – přidělování bodů

Hodnotitel nejprve ohodnotí deskriptory za daný oddíl (v případě 1. části písemné práce) nebo sloupec (v případě 2. části písemné práce) kritérií hodnocení a přidělí jim **body od 0–3**. Hodnocení celého oddílu/sloupce kritérií hodnocení se vypočte jako aritmetický průměr bodů za jednotlivé deskriptory. Výsledná bodová hodnota se zaokrouhluje na celé číslo.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>● Požadovaná charakteristika textu je dodržena.</li> <li>● Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny.</li> <li>● Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.</li> </ul>
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>● Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena.</li> <li>● Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna.</li> <li>● Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).</li> </ul>
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>● Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena.</li> <li>● Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna.</li> <li>● Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).</li> </ul>
0	<ul style="list-style-type: none"> <li>● <b>Požadovaná charakteristika textu není dodržena.</b></li> <li>● Body zadání nejsou (jasně) zmíněny.</li> <li>● Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.</li> </ul>

Například:

- Žák získal v oddíle IA:

3 body za 1. deskriptor, 2 body za 2. deskriptor a 1 bod za 3. deskriptor.

**Celkem:**  $3 + 2 + 1 = 6 : 3 = 2$

**Žák tedy získá za oddíl IA celkem 2 body.**

- Žák získal v oddíle IA:

2 body za 1. deskriptor, 3 body za 2. deskriptor a 2 body za 3. deskriptor.

**Celkem:**  $2 + 3 + 2 = 7 : 3 = 2,3$

**Žák získal v oddíle IA také celkem 2 body.**

Pokud je výsledná hodnota před zaokrouhlením 0,5, 1,5 nebo 2,5, hodnotitel se přiklání k menšímu nebo většímu celému číslu v závislosti na hodnocení prvního deskriptoru v oddíle/sloupci.

Výsledné hodnocení za oddíl/sloupec může být omezeno dalšími doplňujícími podmínkami. Jednou z takových doplňujících podmínek je, že pokud žák získá 1 bod v některém z deskriptorů, nemůže již získat v tomto oddíle/sloupci 3 body.

## 7.2 HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE PODLE KRITÉRIÍ HODNOCENÍ

Kritéria hodnocení pro 1. a 2. část písemné práce jsou, jak již bylo uvedeno, vystavěna na stejném principu – v deskriptorech jsou použity formulace téhož znění a také udělování bodů podle deskriptorů se řídí pro obě části písemné práce stejnými pravidly. S hodnocením písemné práce se proto blíže seznámíme na příkladu kritérií hodnocení pro 1. část písemné práce. Informace o hodnocení 2. části písemné práce uvádíme jen v případě odlišností v hodnocení obou částí, např. při posuzování délky textu.

**Všechny použité příklady i ukázky písemných prací jsou přepsány bez úprav z autentických písemných prací žáků.**

### 7.2.1 ZPRACOVÁNÍ ZADÁNÍ A OBSAH

#### ■ Oddíl IA

V oddíle IA hodnotíme, zda a do jaké míry žák splnil zadání písemné práce. Posuzujeme, zda je dodržena **požadovaná charakteristika textu**, zda jsou jasně a srozumitelně **zmíněny všechny body zadání** a zda **délka textu** odpovídá požadovanému rozsahu.

I – Zpracování zadání/obsah	
	A – Zadání
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu je dodržena.</li> <li>Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny.</li> <li>Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.</li> </ul>
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena.</li> <li>Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna.</li> <li>Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).</li> </ul>
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena.</li> <li>Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna.</li> <li>Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).</li> </ul>
0	<ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu není dodržena.</li> <li>Body zadání nejsou (jasně) zmíněny.</li> <li>Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.</li> </ul>

#### 1. deskriptor

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme, zda žák splnil zadání, respektive, zda podle požadavků v zadání dodržel:

- **typ textu**, slohový útvar
  - **formální náležitosti dle typu textu** (např. oslovení, rozloučení, podpis, úvod, hlavní část, závěr). Z formálního hlediska se zde u odstavců posuzuje jejich při-

tomnost/nepřítomnost – musí být zřetelně graficky vyznačené (může být vynechán řádek, případně stačí i odsadit text)

- **funkční styl** (formální, neformální, semiformální) a adresování správnému/odpovídajícímu příjemci
- **slohový postup** (vyprávěcí, popisný, informační atd.)

▪ **téma a komunikační cíl**

Aby žák získal za první deskriptor 3 body, musí splnit výše uvedené charakteristiky textu. Při nedodržení některé z charakteristik se snižují body za deskriptor. Pokud je za první deskriptor uděleno 0 bodů, je 0 bodů uděleno za celý oddíl IA a práce už není dále hodnocena v dalších kritériích. Může se tedy stát, že je text z hlediska použité slovní zásoby a mluvnických prostředků výborný, avšak z výše uvedených důvodů je hodnocen 0 body. Rozhodnutí, zda práce bude/nebude hodnocena se řídí následujícími pravidly:

- **nedodržení typu textu** (spojené s formálními náležitostmi, funkčním stylem a se slohovým postupem) může i při dodržení tématu vést k **0 bodům**;
- **nedodržení tématu** (i při dodržení typu textu, formálních náležitostí, slohového útvaru) může vést k **0 bodům**;
- **nedodržení délky textu** (pokud je text o více než tři intervaly kratší) může vést k **0 bodům**.

## 2. deskriptor

Prostřednictvím druhého deskriptoru hodnotíme, zda jsou **jasně a srozumitelně zmíněny** všechny body zadání. Některé body zadání vyžadují splnění jednoho požadavku (např. poděkujete za dopis), jiné mohou vyžadovat splnění více požadavků (např. uvedete 2 informace o bytě/domě, do kterého jste se přestěhoval/a).

## 3. deskriptor

**Délka textu** písemné práce je stanovena **intervalem slov**. Pro žáka je interval slov závazný. Zároveň by mu měl pomoci při promýšlení struktury a obsahu jeho písemné práce. Text, který je kratší nebo delší než požadovaný interval slov, je penalizován v rámci 3. deskriptoru. Délka textu pod požadovaným intervalem slov se následně promítá i do hodnocení slovní zásoby a pravopisu a mluvnických prostředků.

**Délka textu pro 1. část písemné práce je 120–150 slov. Interval pro 1. část PP je tedy 30 slov.**

Text	Délka PP
– kratší o 1 interval	90–119 slov
– kratší o 2 intervaly	60–89 slov
– kratší o 3 intervaly	30–59 slov
– delší o 1 interval	151–180 slov
– delší o 2 intervaly	181–210 slov
– delší o 3 intervaly	211–240 slov

**Délka textu pro 2. část písemné práce je 60–70 slov. Interval pro 2. část PP je tedy 10 slov.**

Text	Délka PP
– kratší o 1 interval	50–59 slov
– kratší o 2 intervaly	40–49 slov
– kratší o 3 intervaly	30–39 slov
– delší o 1 interval	71–80 slov
– delší o 2 intervaly	81–90 slov
– delší o 3 intervaly	91–100 slov

Penalizace za nedodržení délky textu nemusí vždy znamenat bodovou penalizaci za celý oddíl.

Například:

- *Žák dodržel požadovanou charakteristiku textu = 3 body za první deskriptor.*
- *Žák jasně a srozumitelně zmínil všechny body zadání = 3 body za druhý deskriptor.*
- *Žák napsal text o délce 152 slov. Rozsah textu je tedy o 1 interval delší, než je požadovaná délka textu = 2 body za třetí deskriptor.*

**Celkem:**  $3 + 3 + 2 = 8 : 3 = 2,7$

**Žák získal v oddíle IA celkem 3 body.**

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>● Požadovaná charakteristika textu je dodržena.</li> <li>● Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny.                             <ul style="list-style-type: none"> <li>• Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.</li> </ul> </li> </ul>
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena.</li> <li>• Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna.</li> <li>● Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).</li> </ul>
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena.</li> <li>• Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna.</li> <li>• Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).</li> </ul>
0	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Požadovaná charakteristika textu není dodržena.</li> <li>• Body zadání nejsou (jasně) zmíněny.</li> <li>• Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.</li> </ul>

### Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IA platí několik doplňujících podmínek:

- Pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže získat za celý oddíl 3 body.
- Pokud je za první deskriptor uděleno 0 bodů, další deskriptory nejsou posuzovány a práce je celkově hodnocena 0 body.

**Text, který je o více než tři intervaly delší,** je vždy hodnocen. Je však možné, že takto dlouhý text bude obsahovat i nějaké nadbytečné/irelevantní myšlenky, což se může projevit dále v hodnocení 3. deskriptoru oddílu IB (viz oddíl IB dále).

**V případech, kdy je text o 3 a více intervalů kratší** než požadovaná délka, hodnotitel posuzuje, zda bude text dále hodnotit – záleží na tom, zda je splněn komunikační cíl.

### Ukázka 1

#### Zadání 1. části písemné práce:

Časopis pro studenty ruského jazyka vyzval své čtenáře, aby napsali článek na téma:

**«Мой лучший друг/моя лучшая подруга»**

Rozhodl/a jste se na výzvu reagovat. **Napište článek** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **představíte** svého nejlepšího kamaráda/svou nejlepší kamarádku (jméno, věk, vzhled, zájmy apod.);
- **vysvětlíte**, odkud se znáte;
- **popíšete jeden** společný zážitek;
- **zdůvodníte, proč** s touto osobou kamarádíte.

*Ты завтра вечером свободна? Ты не хочешь зайти ко мне на минуточку? Приходи к нам завтра на ужин. Мы можем встретиться завтра в пять часов вечера? Вы хотите пиво, вино или что-нибудь покрепче? У нас четырёхкомнатный дом с двумя ванными.*

*Передайте привет родителям!*

#### Komentář (oddíl IA):

Práce je hodnocena 0 body, žák v prvním deskriptoru IA získal 0 bodů, práce není dále hodnocena. Dle zadání měl žák napsat článek na zadané téma *Мůj nejlepší kamarád*, píše však úplně o něčem jiném. Nesplněna charakteristika textu, body zadání nejsou zmíněny, rozsah práce rovněž není splněn.

### Ukázka 2

#### Zadání 1. části písemné práce:

Školní časopis pro studenty ruského jazyka vyhlásil literární soutěž na téma:

**«Работа, о которой я мечтаю»**

Napište **článek** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **představíte** vaše vysněné povolání;
- **uvedete alespoň dva** důvody, proč byste toto povolání chtěl/a vykonávat;
- **napišete, co** by podle vás měl umět člověk, který by chtěl toto povolání vykonávat (vzdělání, znalosti, dovednosti);
- **popíšete, jak** byste mohl/a prožít jeden pracovní den.

*Здравствуйте друзья*

*Моя профессия*

#### Komentář (oddíl IA):

Práce je ohodnocena 0 body. Žák napsal pouze 4 slova, s největší pravděpodobností se více věnoval kratšímu textu a špatně hospodařil s vymezeným časovým limitem. I v případě perfektně zvládnuté 2. části písemné práce nedosáhne v tomto případě na tzv. cut off score.

## ■ Oddíl IB

V oddíle IB posuzujeme, zda jsou **body zadání rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti**, zda se v textu podařilo **jasně vysvětlit podstatu myšlenky/problému** a zda text **ne/obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky**.

### 1. deskriptor

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme, zda a do jaké míry jsou **body zadání rozpracovány vhodně/účelně**, a to ve vztahu k tématu a příjemci. Zároveň hodnotíme, zda byly jednotlivé body zadání zpracovány **v odpovídající míře podrobnosti**. Stupeň jejich rozpracování určuje zadání. U některých bodů zadání očekáváme pouze krátkou odpověď (např. poděkování za dopis), u jiných odpověď rozvinutou/podrobnější (např. popis nového bytu/domu).

**Pokud bod zadání v textu úplně chybí, tj. není zmíněn, nemůže být také ani rozpracován.** Pokud není rozpracován ani jeden ze zmíněných bodů zadání, žák získá za tento deskriptor 0 bodů a 2. a 3. deskriptor tohoto oddílu již nejsou posuzovány. Žák získá za oddíl IB celkově 0 bodů, práce je však hodnocena dále.

Pokud je bod zadání rozpracován příliš stručně nebo není rozpracován vhodně a účelně, může se tato skutečnost negativně promítnout i do šíře použité slovní zásoby (viz oddíl IIIB) a rozsahu použitých mluvnických prostředků (viz oddíl IVB). Pokud je naopak některý bod zadání příliš rozpracován na úkor ostatních bodů zadání, může se to projevit ve větším rozsahu nadbytečných/irelevantních myšlenek, tj. v penalizaci za 3. deskriptor. Přílišné rozpracování jednoho bodu zadání může vést také k tomu, že žák nebude mít dost prostoru pro rozpracování dalších bodů zadání.

I – Zpracování zadání/obsah	
B – Rozsah, obsah	
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</li> <li>• V textu je jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému.</li> </ul>
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</li> <li>• V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému.</li> <li>• Text ojediněle obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.</li> </ul>
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</li> <li>• V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému.</li> <li>• Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.</li> </ul>
0	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Body zadání nejsou rozpracovány.</li> </ul>

### 2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru hodnotíme, zda je **podstata myšlenky/problému jasně vysvětlena**, tj. zda je příjemci sdělení jasné (rozumí mu), aniž by k jeho pochopení musel vyvinout sebemenší úsilí. V opačném případě je žák podle míry nejasností penalizován.

### 3. deskriptor

Třetí deskriptor je při hodnocení využíván, pokud text obsahuje **nadbytečné/irelevantní myšlenky/informace**, tj. nepodstatné myšlenky/informace vzhledem k zadání písemné práce, zbytečně opakované myšlenky a informace/myšlenky, které vedou k odklonu od tématu. V případě, že se v textu takovéto myšlenky/informace objeví, je žák podle míry jejich výskytu v rámci tohoto deskriptoru penalizován.

**Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IB:**

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IB platí doplňující podmínky:

- Pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže za celý oddíl získat 3 body.
- 3. deskriptor nesmí přilepšit v hodnocení za oddíl.
- Pokud není rozpracován ani jeden ze zmíněných bodů zadání, žák za tento deskriptor získá 0 bodů a 2. a 3. deskriptor tohoto oddílu již nejsou posuzovány.

**Ukázka 1****Zadání 1. části písemné práce:**

Časopis pro studenty ruského jazyka vyzval své čtenáře, aby napsali článek na téma:

**«Мой лучший друг/моя лучшая подруга»**

Rozhodl/a jste se na výzvu reagovat. **Napište článek** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **představíte** svého nejlepšího kamaráda/svou nejlepší kamarádku (jméno, věk, vzhled, zájmy apod.);
- **vysvětlíte**, odkud se znáte;
- **popíšete jeden** společný zážitek;
- **zdůvodníte, proč** s touto osobou kamarádíte.

*Моя лучшая подруга*

*Моя лучшая подруга – Ивета. Ей 19 лет. Она живёт в деревне Накло. У неё светлые длинные волосы и карие глаза. Тоже у неё маленький нос и маленькие губы. Она высокого роста со спортивной фигурой. Ивета весёлая, общительная, умная и дружная девушка. Тоже она очень интеллигентная. Время от времени она застенчивая. Она очень любит свою семью и друзей. Когда я поступила в среднюю школу, я с ней познакомилась. Сейчас мы вместе сидим в одной парте и часто разговариваем о школе, жизни, юношах и о том, что будем делать в выходные.*

*Мы были вместе в городе Вена на рождественских рынках. Здесь мы посещали много исторических памятников и купили подарки для нашей семьи. Это была просто сказка. Она моя самая лучшая подруга, потому что она мне всегда поможет, когда у меня проблемы. Я бы её никогда не сменила!*

**Komentář (oddíl IB):**

V práci jsou vhodně a v odpovídající míře rozpracovány všechny body zadání, podstata myšlenky je jasně a srozumitelně vysvětlena. Text neobsahuje irelevantní myšlenky. Žákyně za oddíl IB získala celkem 3 body.

## 7.2.2 ORGANIZACE A KOHEZE TEXTU

### ■ Oddíl IIA

V oddíle IIA posuzujeme, zda je text **souvislý s lineárním sledem myšlenek** a zda je **vhodně členěný/organizovaný**.

II – Organizace a koheze textu	
A – Organizace, koherence	
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Text je souvislý s lineárním sledem myšlenek.</li> <li>• Text je vhodně členěný/organizovaný.</li> </ul>
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Text je většinou souvislý s lineárním sledem myšlenek.</li> <li>• Text je většinou vhodně členěný/organizovaný.</li> </ul>
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek.</li> <li>• Text není ve větší míře vhodně členěný/organizovaný.</li> </ul>
0	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Text není souvislý a neobsahuje lineární sled myšlenek.</li> <li>• Text není vhodně členěný/organizovaný.</li> </ul>

#### 1. deskriptor

Linearitou textu rozumíme, že text jednoznačně plyne, **myšlenky** v něm **jsou řazeny lineárně a logicky za sebou** (např. časová/dějová posloupnost u vypravování nebo popisu postupu, či postup od nejdůležitějšího k méně podstatnému u popisu) a žák v textu „neskáče“ od jednoho tématu k druhému. Čtenář nemusí vynakládat úsilí na pochopení textu a nemusí se vracet k jeho předchozím částem, aby mu bez potíží porozuměl.

#### 2. deskriptor

Ve druhém deskriptoru posuzujeme **členění textu z hlediska myšlenkového a obsahového**, tj. zda informace tvoří uzavřené myšlenkové celky. V rámci těchto myšlenkových celků posuzujeme zároveň uspořádání informací.

Myšlenkové celky by se měly odrazit v grafickém členění textu, tj. tvořit samostatné odstavce. Jednotlivé dílčí body zadání zpravidla určují myšlenkové celky, resp. uspořádání do odstavců. Ve druhé části písemné práce členění textu do odstavců není vyžadováno.

#### Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIA platí **vnitřní podmínka o nadřazenosti prvního deskriptoru**. Hodnotitel ji uplatňuje tehdy, pokud se rozhodujeme, k jaké bodové hodnotě se přiklonit (0/1, 1/2, 2/3). Při výsledném hodnocení za oddíl také platí, že pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže získat za celý oddíl 3 body.

Příklad souvislého lineárního textu:

*Мы были вместе на фестивале, где нам очень понравилось. Днём мы ходили в лес, загорали, играли в волейбол, а вечером сидели около костра, пели песни, играли на гитаре, барабанили на барабане.*

Příklad nesouvislého, nelineárního textu:

*Я приду в класс. Потом я сказала и пошла. Ещё быть умный, честный. Дома я учить химию. Это хорошая работа.*

## ■ Oddíl IIB

V oddíle IIB hodnotíme prostředky textové návaznosti (PTN), jimiž se realizuje spojitost, soudržnost textu (koheze). Hodnotíme, jak tyto použité prostředky **ovlivňují význam sdělení** (zda brání/nebrání porozumění), **v jakém rozsahu** jsou použity a zda jsou **použity správně a vhodně**. Za globální chyby můžeme považovat např. záměnu spojek *если – когда; почему – поэтому...* nebo užití chybného odkazovacího zájmena na základě nesprávného určení rodu např. *У меня собака. Он чёрный.*

**Mezi prostředky textové návaznosti (PTN)** řadíme např.:

- **souřadící spojovací výrazy mezi větnými členy** (např.: *Саша и Костя; сегодня или завтра; яблоки, груши и черешни*) včetně spojkových dvojic mezi dvěma a více větnými členy (např.: *не только Павел, но и Миша; ни Миша, ни Павел; хороший как и я*);
- **souřadící spojovací výrazy v rámci souvětí** – oddělení několika vět hlavních (např. *Мне двадцать лет и я учусь в средней школе. Ему всё нравится, но он должен выбрать только одну штуку.*);
- **podřadící spojovací výrazy v rámci souvětí** – oddělení vět hlavních od vedlejších (např. *Если будет солнечная погода, он обязательно придет.; Он не пришёл, потому что у него завтра экзамен.; Это как раз тот человек, который мне очень помог. Когда он звонил, мы уже уходили.*);
- **výpustky** (např.: *Иван купил одну книгу и Ира [купила] две [книги].; Мне 12 лет, а ему 16 [лет].*);
- **spojkové dvojice v rámci souvětí** (např.: *Она интересуется как экономикой, так и культурой страны., Он не только опоздал, но и не купил билет.*)
- **významové propojení větných celků mezi sebou** (např.: *Я её не очень люблю. Однако, у неё очень хороший...; ... К сожалению, это была правда.*)
- **odkazovací prostředky** (např.: *... вот этот. Здесь /тут... Я часто встречаюсь с ним. ... Я плохо себя чувствую из за этого. ... Автомобиль был зарегистрирован на его имя.; Он стоял в конце коридора. Я решил сходить туда и посмотреть...; Я часто с ним гуляю...; Костя опоздал. Михаил тоже. Я вчера встретила Колю. У него новая кожанная куртка.*)
- **propojení delších úseků textu** (např.: *во первых, во вторых, наконец, вот почему, поэтому, с одной стороны, чтобы подвести итог, в целом...*)

II – Organizace a koheze textu	
B – Koheze, prostředky textové návaznosti	
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Chyby v PTN nebrání porozumění textu/části textu.</li> <li>• Rozsah PTN je široký.</li> <li>• PTN jsou téměř vždy použity správně a vhodně.</li> </ul>
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Chyby v PTN jen v malé míře brání porozumění textu/části textu.</li> <li>• Rozsah PTN je většinou široký.</li> <li>• PTN jsou většinou použity správně a vhodně.</li> </ul>
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Chyby v PTN ve větší míře brání porozumění textu/části textu.</li> <li>• Rozsah PTN je ve větší míře omezený.</li> <li>• PTN nejsou ve větší míře použity správně a vhodně.</li> </ul>
0	<ul style="list-style-type: none"> <li>• PTN jsou použity nevhodně a/nebo v nedostatečném rozsahu.</li> </ul>

### 1. deskriptor

V tomto deskriptoru hodnotíme, zda případné chyby v použitých prostředcích textové návaznosti **brání porozumění textu/části textu**. Tyto chyby označujeme jako chyby „globální“. Příklad globální chyby: pokud jsou odkazovací zájmeno nebo spojka užity tak, že není jasné, k čemu odkazují, brání to porozumění sdělení. V rámci tohoto deskriptoru se hodnotí také chyby pod požadovanou jazykovou úroveň.

### 2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru hodnotíme, jakou **šíři prostředků textové návaznosti** žák vzhledem k zadání a požadované úrovni obtížnosti použil.

### 3. deskriptor

Ve třetím deskriptoru hodnotíme **správnost a vhodnost použitých prostředků textové návaznosti**. Příkladem chybného použití může být i jejich absence.

Pokud žák získá za tento deskriptor 0 bodů, získá za oddíl IIB celkově 0 bodů, práce je však hodnocena dále.

#### Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIB:

- Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIB platí, že pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže získat za celý oddíl 3 body.

#### Ukázka 1

Příklady vhodného použití spojovacích výrazů a PTN:

*Главные причины, почему я мечтаю о такой работе, заключаются в том, что никто не сможет давать вам приказы, что делать. Вы являетесь собственным шефом и начальником. Вы сами решаете, когда вы хотите работать, а когда нет. Также, никто и никогда не сможет вас уволить.*

Příklady nedostatečného/nevhodného užití spojovacích výrazů a PTN:

*Моя работа полицейст. Меня работа много интересовать. Я эту работу делать 14 лет. Я хорошо сделать эту работу. Я хожу на работу, поэтому каждый день. В работе много опасности. На работу много студия.*

## 7.2.3 SLOVNÍ ZÁSoba A PRAVOPIS

V rámci písemné práce je posuzována **správnost a rozsah použité slovní zásoby a správnost pravopisu**. Šíře použité slovní zásoby je vždy posuzována vzhledem k zadání písemné práce (jednotlivým bodům zadání), danému tématu a ověřované úrovni obtížnosti (B1 podle SERRJ). Do hodnocení písemné práce se promítá i případné **krácení textu pod požadovanou délkou** (pod spodní hranici požadovaného intervalu slov).

Dodržení tématu/komunikační situace je jednou ze základních podmínek pro posuzování přesnosti a rozsahu slovní zásoby v písemné práci. Je-li například v zadání písemné práce požadováno, aby žák uvedl, že se přestěhoval a popsal svůj nový byt/dům, očekáváme lexikální prostředky vztahující se k tématu „stěhování“ a „bydlení“.

### ■ Oddíl IIIA

V oddíle IIIA posuzujeme písemnou práci z hlediska **typu a množství chyb ve slovní zásobě a pravopise**. Do hodnocení se promítá i **délka napsaného textu**, a to tehdy, jestliže žák napíše text o 1 a více intervalů kratší. Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

III – Slovní zásoba a pravopis	
A – Přesnost	
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu.</li> <li>Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).</li> </ul>
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby ve slovní zásobě a pravopise většinou nebrání porozumění textu.</li> <li>Slovní zásoba a pravopis jsou většinou použity správně (6–11 chyb).</li> <li>Text je o 1 interval kratší.</li> </ul>
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu.</li> <li>Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb).</li> <li>Text je o 2 intervaly kratší.</li> </ul>
0	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většině) textu.</li> <li>Slovní zásoba a pravopis jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb).</li> <li>Text je o 3 a více intervalů kratší.</li> </ul>

Pokud se v písemné práci objeví chyba ve slovní zásobě, posuzujeme, o jaký **typ chyby** jde. Chyby závažné, tzv. **globální chyby**, jsou posuzovány v rámci prvního deskriptoru, pokud jde o chyby méně závažné, tzv. **chyby lokální**, tyto posuzujeme v rámci deskriptoru druhého. Charakter chyb je nutné posuzovat vždy v kontextu dané práce.

#### 1. deskriptor

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby globální**. Globální chybou je taková chyba, která **brání příjemci porozumět sdělení a výrazně tak narušuje komunikační cíl**. Za globální chybu považujeme např.:

- **výběr nesprávného slova ve slovníku**, jako např. v případě věty: *На холму находится прочность*. Pisatel chtěl pravděpodobně vyjádřit, že na kopci je pevnost, vyhledal však ve slovníku překlad slova pevnost materiálu namísto překladu slova pevnost = stavba;
- **vynechání důležitého slova/důležitých slov ve větě** může vést k nesrozumitelnému sdělení, např.:

*Моя комната выглядит как √ потому что она большая.* (Nevíme, jak pokoj vypadá, k čemu je přirovnáván.)

*Мой новый √ жёлтый.* (Nevíme, co nového je žluté.)

*Я буду √ тебя.* (Chybí významové sloveso, a nelze si proto domyslet význam sdělení pisatele.);

- **nečitelnost výrazu**.

Mezi globální chyby zahrnujeme i chyby, které nemusí nutně bránit porozumění textu, ale jde o chyby, které jsou svým charakterem **pod ověřovanou úrovní obtížnosti**. Žák by se jich na ověřované úrovni obtížnosti neměl dopustit, např.:

*дорогой дрид* (neosvojení azbuky, mělo být *друзь*)

*Позор! Машина идёт.* (záměna slov: české slovo pozor = v ruštině *Внимание!*; *Позор!* = Hanba!)

Pro posuzování globálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňující podmínky a postupy, kterými jsou vymezeny například intervaly chyb pro udělení 3–0 bodů za první deskriptor. Při hodnocení se bere v úvahu například i to, zda se jedná o opakovanou chybu. Takovou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

Orientační hodnocení globálních chyb v 1. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–3 globální chyby (2 body)
- 4–5 globálních chyb (1 bod)
- 6 a více globálních chyb (0 bodů)

Orientační hodnocení globálních chyb ve 2. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–2 globální chyby (2 body)
- 3–4 globální chyby (1 bod)
- 5 a více globálních chyb (0 bodů)

Po dosažení hraničního počtu chyb (6, resp. 5), kdy je žákovi uděleno 0 bodů za 1. deskriptor, se ostatní globální chyby převádí do chyb lokálních, tj. jsou hodnoceny v rámci druhého deskriptoru.

## 2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby lokální**. Jsou jimi takové chyby, které nemění význam okolního textu (působí jen „lokálně“), **nemají zásadní vliv na porozumění sdělení**. Za lokální chybu považujeme např.:

- **pravopisné:** *пакa (пока); проблема (проблема), письмо (письмо)*
- **nesprávný tvar vhodného slova** (zohledňujeme vliv češtiny): *директор банки (директор банка)* v ruštině jiný rod než v češtině
- **nehodný výraz, který se nehodí do daného kontextu**, např. *шляться (гулять, ходить)*

Pro posuzování lokálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňující postupy a podmínky, kterými je vymezeno například rozpětí chyb pro udělení 3–0 bodů za druhý deskriptor. Toto rozpětí chyb je uvedeno v kritériích hodnocení. I zde platí, že opakovanou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

## 3. deskriptor

Třetí deskriptor je při hodnocení využíván, **je-li text kratší, než je jeho požadovaná délka**. Bez tohoto deskriptoru by byl při hodnocení chyb znevýhodněn žák, který napíše text v požadovaném rozsahu, neboť je větší pravděpodobnost, že se v delším textu dopustí více chyb než žák, který napíše text kratší. **Text delší než je požadovaný rozsah není proto v tomto oddíle nijak penalizován.**

**Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIIA:**

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIIA platí několik doplňujících podmínek:

- 1. deskriptor za globální chyby je nadřazen 2. deskriptoru za chyby lokální.

- Pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, nemůže již za celý oddíl získat 3 body.
- Deskriptor pracující s délkou textu nesmí žákovi „přilepšit“.
- Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

### Ukázka 1

Ukázka správně a vhodně použité slovní zásoby:

*Яна невысокого роста, но спортивной фигуры. У неё красивые голубые глаза, короткие каштановые волосы, полные губы и маленький нос, на котором летом появляются веснушки. Она добросердечный, но и аккуратный человек, любит детей и собак. У неё большое чувство юмора, мы с ней постоянно шутим и смеёмся.*

### ■ Oddíl IIIB

V oddíle IIIB posuzujeme **rozsah slovní zásoby** a to vzhledem k zadání písemné práce (bodům zadání), danému tématu a ověřované úrovni obtížnosti. Na šíři slovní zásoby může mít vliv jak odchýlení se od tématu, tak i nezpracování/nerozpracování některého z bodů zadání, protože hodnotiteli bude chybět očekávaná slovní zásoba ve vztahu k zadání.

III – Slovní zásoba a pravopis	
B – Rozsah	
3	• Slovní zásoba je široká (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
2	• Slovní zásoba je většinou široká (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
1	• Slovní zásoba je ve větší míře omezená (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
0	• Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).

Ke zhodnocení kvality/šíře slovní zásoby pomohou hodnotiteli odpovědi na následující otázky:

- Využil žák slovní zásobu, kterou mu nabízelo zadání?
- Pokud žák nezmínil některý z bodů zadání, jak se tato skutečnost promítla do šíře slovní zásoby?
- Opakuje žák stále tytéž výrazy?
- Opakuje/Opisuje žák výrazy ze zadání?
- Odpovídá použitá slovní zásoba dané úrovni obtížnosti?

Do šíře slovní zásoby jsou počítány pouze ty lexikální prostředky, které jsou v textu použity vhodně/správně z hlediska významového a jejichž pravopisná podoba je správná.

**Ukázka 1****Zadání 1. části písemné práce:**

Školní časopis pro studenty ruského jazyka vyhlásil literární soutěž na téma:

**«Работа, о которой я мечтаю»**

Napište **článek** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **představíte** vaše vysněné povolání;
- **uvedete alespoň dva důvody, proč** byste toto povolání chtěl/a vykonávat;
- **napišete, co** by podle vás měl umět člověk, který by chtěl toto povolání vykonávat (vzdělání, znalosti, dovednosti);
- **popíšete, jak** byste mohl/a prožít jeden pracovní den.

*С детства я мечтала работать ветеринаром. Я очень люблю животных и хотела бы этой профессии посвятить всю жизнь. Мой дедушка тоже был ветеринаром. Это он показал как правильно обращаться с животными и ухаживать за ними. Дома у меня всегда были кошка или собака. Любимое животное у меня это собака, потому что вернее друга не найдёшь. Сейчас я заканчиваю среднюю школу и дальше буду поступать в Карлов институт. Я знаю, что учиться будет не просто. Я должна хорошо знать биологию, химию и физику. Рабочий день в клинике у меня состоял бы из приёма больных животных. Я бы их осматривала и назначала лечение. В свободное время ездила бы в зоопарк или заповедник осматривать животных. Я не представляю, как можно жить без животных.*  
(120 slov)

**Komentář:**

V uvedeném textu se žákyně dopustila dvou pravopisných chyb (*профессии, правильно*). Prokázala velkou šíři slovní zásoby, včetně slovesných vazeb. Práce z hlediska přesnosti a rozsahu slovní zásoby zcela odpovídá požadavkům kladeným na maturitní práci, ve sloupci III A i B získá 3 body. (IIIA – 3+3+3; IIIB 3)

**Ukázka 2****Zadání 2. části písemné práce:**

Váš kamarád/ Vaše kamarádka z Ruska vám poslal/a e-mail, ve kterém se ptá, proč neodpovídáte na jeho/její dopisy. Napište mu/jí **e-mail** v rozsahu **60–70 slov**, ve kterém:

- **se omluvíte**, že jste tak dlouho nepsal/a;
- **vysvětlíte, proč** jste tak dlouho nepsal/a;
- **se zeptáte, co** je u něj/ní nového;
- **nabídnete**, aby k vám přijel/a na návštěvu.

Здравствуй Сергей!

Прости, что так долго не отвечал на твои письма. У меня не работал интернет, поэтому я не мог проверить почту. Я надеюсь, что ты ещё не успел на меня обидеться.

Моя маленькая сестра порвала кабель от интернета, а мастер мог приехать к нам домой только через неделю, потому что у него было много работы.

Расскажи мне, что за эту неделю произошло нового? Как твои экзамены? Ты уже здал их? Как поживает твоя мама? А как бабушка?

Я хочу позвать тебя и твою семью к нам в гости на новый год! Мы будем очень рады, если вы приедете!

Жду твоего ответа.

Марк

(103 slova)

#### Komentář:

Text je o 4 intervaly delší, ale tato skutečnost se v sloupci III neodrazí. Žák se v textu dopustil jedné globální chyby (*позвать*) a dvou pravopisných chyb (*здать, новый год*). I když se u výrazu *позвать* jedná o chybu globální, hodnotitel pisateli chybu odpouští, protože se jedná o chybu ojedinělou. Slovní zásoba je široká a vhodně použitá. Pisatel dostane za každý deskriptor po třech bodech, celkově tedy získá ve sloupci III 3 body.

### 7.2.4 MLUVNICKÉ PROSTŘEDKY

V posledním sloupci kritérií hodnocení posuzujeme, zda jsou **mluvnické prostředky použity správně** a jaký je jejich **rozsah** vzhledem k ověřované úrovni obtížnosti (B1 podle SERRJ) a požadavkům v zadání písemné práce (bodech zadání). Do hodnocení písemné práce se promítá i případné **krácení textu pod spodní hranici požadovaného intervalu slov**.

Míra splnění zadání je klíčová pro posuzování úrovně gramatické kompetence žáka ve vztahu ke komunikačnímu cíli, tj. zda a jakým způsobem (přesnost, rozsah) žák sdělil to, co sdělit měl. Pokud je v zadání požadováno například psát o akci, která již proběhla, očekáváme správné použití minulého času. Má-li žák na základě jednoho z bodů zadání například něco porovnat, očekáváme použití komparativu.

#### ■ Oddíl IVA

V oddíle IVA hodnotíme písemnou práci z hlediska **typu a počtu chyb v použitých mluvnických prostředcích**. Do hodnocení se promítá i **délka napsaného textu**, respektive skutečnost, kdy žák napsal text kratší o 1 a více intervalů. Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

IV – Mluvnické prostředky	
A – Přesnost	
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu.</li> <li>• Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).</li> </ul>
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu.</li> <li>• Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (6–11 chyb).</li> <li>• Text je o 1 interval kratší.</li> </ul>
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu.</li> <li>• Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb).</li> <li>• Text je o 2 intervaly kratší.</li> </ul>
0	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většinou) textu.</li> <li>• Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb).</li> <li>• Text je o 3 a více intervalů kratší.</li> </ul>

Pokud se v písemné práci objeví chyba v mluvnických prostředcích, posuzujeme, o jaký **typ chyby** jde. Chyby závažné, tzv. **globální chyby**, jsou posuzovány v rámci prvního deskriptoru, pokud jde o chyby méně závažné, tzv. **chyby lokální**, tyto hodnotíme v rámci deskriptoru druhého. Charakter chyb je nutné vždy posuzovat v kontextu konkrétní práce.

### 1. deskriptor

Pomocí prvního deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby globální**. Globální chybou je taková chyba, která **brání příjemci porozumět sdělení, a výrazně tedy narušuje komunikační cíl**. Mezi globální zahrnujeme i ty chyby, které nemusí nutně bránit porozumění textu, svým charakterem jsou však **pod ověřovanou úrovní obtížnosti**. Žák by se jich na ověřované úrovni obtížnosti neměl dopustit. Do této kategorie mohou v závislosti na kontextu patřit např.:

- **Nesprávný slovesný čas a nesprávné použití infinitivu:** *Завтра я ходил в парк. В прошлом году я сдать экзамен.*
- **Chyby ve vazbě „mít“:** *Я иметь сестра.*
- **Chyby v singuláru a plurálu:** *Человеки шла.*
- **Chyby ve skloňování a časování:** *Человек хотеть работать, он любить тебе, я учить два дней.*

Pro posuzování globálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny stejné doplňující podmínky a postupy, kterými jsou vymezeny intervaly chyb pro udělení 3–0 bodů za první deskriptor v oddíle IIIA. Při hodnocení je také bráno v úvahu, zda se jedná o opakovanou chybu. Takovou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

Orientační hodnocení globálních chyb v 1. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–3 globální chyby (2 body)
- 4–5 globálních chyb (1 bod)
- 6 a více globálních chyb (0 bodů)

Orientační hodnocení globálních chyb ve 2. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–2 globální chyby (2 body)
- 3–4 globální chyby (1 bod)
- 5 a více globálních chyb (0 bodů)

Po dosažení hraničního počtu chyb (6, resp. 5), kdy je žákovi uděleno 0 bodů za 1. deskriptor, se ostatní globální chyby převádí do chyb lokálních, tj. jsou hodnoceny v rámci druhého deskriptoru.

## 2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru posuzujeme tzv. **lokální chyby**. Lokální chyba je taková chyba, která **nemění význam okolního textu, a nemá tedy zásadní vliv na porozumění sdělení**. Nejčastěji se jedná o chyby následujícího typu:

- **chyby v gramatických strukturách, které náleží příslušné úrovni** (např. nedostatky ve skloňování a časování v případech, kdy se jedná o nepravdivosti či výjimky, např. u časování nepravidelných sloves: *взять, есть, дать, давать...*; nebo u skloňování některých podstatných jmen typu: *имя, время, чудо, дерево*).
- **chyby v předložkách** (nejčastěji časové a místní).

Pro posuzování lokálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňující postupy a podmínky, kterými je vymezeno například rozpětí chyb pro udělení 3–0 bodů za druhý deskriptor. Toto rozpětí chyb je uvedeno v kritériích hodnocení. I zde platí, že opakovanou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

## 3. deskriptor

Třetí deskriptor je využíván při hodnocení v případě, že je text kratší, než je požadovaná **délka stanovená v zadání**. Bez použití tohoto deskriptoru by byl při hodnocení chyb znevýhodněn žák, který napíše text v požadovaném rozsahu, neboť je větší pravděpodobnost, že se v delším textu dopustí více chyb než žák, který napíše text kratší. **Text delší než je požadovaný rozsah textu není proto v tomto oddíle nijak penalizován.**

### Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IVA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IVA platí několik doplňujících podmínek:

- 1. deskriptor za globální chyby je nadřazen 2. deskriptoru za chyby lokální.
- Pokud žák získá v některém deskriptoru 1 bod, nemůže již získat za celý oddíl 3 body.
- Deskriptor pracující s délkou textu nesmí žákovi „přilepšit“.
- Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

## ■ Oddíl IVB

V oddíle IVB posuzujeme **rozsah použitých mluvnických prostředků**, a to vzhledem k zadání písemné práce, míře rozpracování bodů zadání a ověřované úrovni obtížnosti. Ke zhodnocení kvality/šíře mluvnických prostředků pomohou hodnotiteli i odpovědi na následující otázky:

- Jsou mluvnické prostředky použity v závislosti na zadání v dostatečné šíři?

- Využil žák mluvnické prostředky, které mu nabízelo zadání?
- Pokud žák nezmínil nějaký bod zadání, jak se tato skutečnost promítla do šíře použitých mluvnických prostředků?
- Odpovídají použité mluvnické prostředky dané úrovni obtížnosti?

IV – Mluvnické prostředky	
B – Rozsah	
3	• Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
2	• Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
1	• Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
0	• Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).

Do rozsahu posuzovaných mluvnických prostředků se započítávají pouze ty prostředky, které jsou použity správně. Pokud žák v některém gramatickém jevu chybí, ale na jiném místě v textu ho použije správně, je daný jev do rozsahu mluvnických prostředků započítán v případě, že je tomu tak alespoň v polovině případů.

Příklad:

Při hodnocení rozsahu mluvnických prostředků může hrát roli i to, zda byly zmíněny body zadání a v jaké míře byly rozpracovány. Opomene-li například žák bod zadání, ve kterém má uvést, co dělal o prázdninách, v písemné práci může chybět očekávaný minulý čas. Žák však nemusí být v případě nezpracovaného bodu zadání penalizován za šíři mluvnických prostředků vždy, neboť očekávané gramatické jevy se mohou objevit i v jiné části textu.

### Ukázka 1

#### Zadání 1. části písemné práce:

Školní časopis pro studenty ruského jazyka vyhlásil literární soutěž na téma:

**«Работа, о которой я мечтаю»**

Napište **článek** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **představíte** vaše vysněné povolání;
- **uvedete alespoň dva** důvody, **proč** byste toto povolání chtěl/a vykonávat;
- **napišete, co** by podle vás měl umět člověk, který by chtěl toto povolání vykonávat (vzdělání, znalosti, dovednosti);
- **popíšete, jak** byste mohl/a prožít jeden pracovní den.

Работа, о которой я мечтаю  
 Работа, о которой я мечтаю, это работа на самого себя.  
 Работать на самого себя, значит, быть самому себе шефом.  
 Если вы хотите работать на самого себя, вы должны иметь  
 свою фирму, где вы будете главным. Главные причины, почему  
 я мечтаю о такой работе, заключаются в том, что никто  
 не сможет давать вам приказы, что делать. Вы являетесь  
 собственным шефом и начальником. Вы сами решаете, когда  
 вы хотите работать, а когда нет. Также, никто и никогда не  
 сможет вас уволить.

Чтобы иметь такую работу человек должен обладать  
 многими качествами. Такой человек очень образованный. Он  
 должен управлять персоналом, который на него работает.  
 Еще необходимо уметь быстро и четко принимать решения  
 в самых сложных ситуациях.

Мой рабочий день выглядел бы примерно так: Мне не надо  
 было бы вставать рано утром и ехать на работу. Я бы мог  
 работать, находясь дома, рядом с семьей. Только иногда  
 приходилось бы ездить на встречи и совещания. Вот в чём  
 заключается главный плюс работы.

(156 slov)

#### **Komentář:**

Text je o 1 interval delší, tato skutečnost se však ve sloupci IV nepromítne. Pisatel se dopustil jedné globální chyby (infinitiv *работать* místo 3. os. j. č.). Použil velkou šíři mluvnických prostředků. Ve sloupci IV A i B jsou uděleny 3 body.

#### **Ukázka 2**

##### **Zadání 2. části písemné práce:**

Váš kamarád/ Vaše kamarádka z Ruska vám poslal/a e-mail, ve kterém se ptá, proč neodpovídáte na jeho/její dopisy. Napište mu/jí **e-mail** v rozsahu **60–70 slov**, ve kterém:

- **se omluvíte**, že jste tak dlouho nepsal/a;
- **vysvětlíte, proč** jste tak dlouho nepsal/a;
- **se zeptáte, co** je u něj/ní nového;

Дорогая Аня, прости что я так долго не отвечала на e-mail.  
 У меня были экзамены в школе. Целыми днями я ходила на  
 занятия и читала литературу. Не оставалось времени,  
 даже встретиться с друзьями. Я всё сдала на хорошие оценки  
 и поступила в институт.

Как у тебя дела? Как твои экзамены? У меня теперь всё лето  
 свободное и хотелось бы, что бы ты приехала ко мне. Я бы  
 тебе показала город и познакомила тебя со своими друзьями.  
 Передавай привет родителям.

Жду ответа.

София

(80 slov)

**Komentář:**

Text je o 1 interval delší, ve sloupci IV se však tato skutečnost neodrazí. Pisatelka se nedopustila žádné globální chyby. Dopustila se jedné lokální chyby při tvorbě rozkazu (vidová dvojice: *передать* – *передавать*). Rozsah mluvnických prostředků je vzhledem k bodům zadání široký. Ve sloupci IV tedy pisatelka obdrží celkově 3 body.

**Některé příklady spojovacích výrazů jsou převzaty z *Ruské gramatiky v kostce*, Milan Balcar, Praha 1999 (str. 118–124).**

## 8 PŘÍLOHY

## PŘÍLOHA 1: TITULNÍ STRANA TESTOVÉHO SEŠITU

## RUSKÝ JAZYK

RJMZP14C0T01

## PÍSEMNÁ PRÁCE

Maximální bodové hodnocení: 36 bodů  
Hranice úspěšnosti: 44 %

## 1 Základní informace k zadání zkoušky

- Písemná práce obsahuje 2 části.
- Časový limit pro vypracování písemné práce je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: psací potřeby a slovníky, které neobsahují přílohu věnovanou písemnému projevu.
- U každé části je uveden maximální počet bodů.
- Pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.

## 2 Pravidla správného zápisu práce

- Pište modře nebo černě písíci propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
- Hodnoceny budou pouze texty zapsané v záznamovém archu.
- Pište pouze do ohraničených polí v záznamovém archu. Zápisy mimo tato pole nebudou hodnoceny.
- Požadovaný rozsah textu je vymezen počtem slov v instrukcích každé části. V záznamovém archu je tento rozsah orientačně vyznačen řádky a údajem o počtu slov vedle příslušných řádků.
- Řádky na šedém podtisku využijte v případě, že jste jednotlivé odstavce v odpovědi oddělovali vynechanými řádky nebo jste v textu škrtili apod.
- Pište ČITELNĚ. Nečitelný text nebude hodnocen.
- Při psaní rozlišujte velká a malá písmena!

## PŘÍLOHA 2: ZÁZNAMOVÝ ARCH

STR. 1

Konal(a) zkoušku

Vyloučen(a)

Nepřítomen(na) či nedokončil(a)

### RUSKÝ JAZYK

List 1 ze 2

#### PÍSEMNÁ PRÁCE

POKYN PRO ŽÁKY: DO NÍŽE UVEDENÝCH TABULEK NIC NEVPISUJTE!

#### ZÁZNAM O HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

		ČÁST 1	ČÁST 2	OBĚ ČÁSTI
<b>1</b>	<b>ZPRACOVÁNÍ ZADÁNÍ/OBSAH</b>			
<b>1A</b>	Korespondence: text - zadání - obsah, délka textu			
<b>1B</b>	Rozsah a způsob zpracování zadání			
<b>2</b>	<b>ORGANIZACE, KOHERENCE A KOHEZE TEXTU</b>			
<b>2A</b>	Organizace textu a jeho koherence			
<b>2B</b>	Koheze textu a prostředky textové návaznosti			
<b>3</b>	<b>SLOVNÍ ZÁSoba A PRAVOPIS</b>			
<b>3A</b>	Přesnost použití slovní zásoby a pravopisu			
<b>3B</b>	Rozsah slovní zásoby			
<b>4</b>	<b>MLUVNICKÉ PROSTŘEDKY</b>			
<b>4A</b>	Přesnost použití mluvnických prostředků			
<b>4B</b>	Rozsah mluvnických prostředků			
<b>CELKEM</b>				



STR. 3

List 2 ze 2


	I	II	III	IV	Body celkem
A					
B					

STR. 4

<b>2. ČÁST</b>	<b>max. 12 bodů</b>
----------------	---------------------

	cca 60 slov
	cca 70 slov

I	II	III	IV	Body celkem

PŘÍLOHA 3: KRITÉRIA HODNOCENÍ PRO 1. ČÁST PÍSEMNĚ PRÁCE

I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
<p>A – Zadání</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu<sup>1</sup> je dodržena.</li> <li>Všechny body zadání jsou jasné a srozumitelně zmíněny.</li> <li>Delka textu odpovídá požadovanému rozsahu.</li> </ul>	<p>A – Organizace, koheze</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Text je souvislý s lineárním sledem myšlenek.</li> <li>Text je vhodně členěný/organizovaný.</li> </ul>	<p>A – Písemnost</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu.</li> <li>Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).</li> </ul>	<p>A – Písemnost</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu.<sup>2</sup></li> <li>Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).</li> </ul>
<p>Požadovaná charakteristika textu<sup>1</sup> je většinou dodržena.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Většina bodů zadání je jasné a srozumitelně zmíněna.</li> <li>Delka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).</li> </ul>	<p>Text je většinou souvislý s lineárním sledem myšlenek.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Text je většinou vhodně členěný/organizovaný.</li> </ul>	<p>Chyby ve slovní zásobě a pravopise většinou nebrání porozumění textu.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Slovní zásoba a pravopis jsou většinou použity správně (6–11 chyb).</li> <li>Text je o 1 interval kratší.</li> </ul>	<p>Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu.<sup>2</sup></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (6–11 chyb).</li> <li>Text je o 1 interval kratší.</li> </ul>
<p>Požadovaná charakteristika textu<sup>1</sup> není dodržena.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna.</li> <li>Delka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).</li> </ul>	<p>Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Text není ve větší míře vhodně členěný/organizovaný.</li> </ul>	<p>Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb).</li> <li>Text je o 2 intervaly kratší.</li> </ul>	<p>Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu.<sup>2</sup></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb).</li> <li>Text je o 2 intervaly kratší.</li> </ul>
<p>Požadovaná charakteristika textu<sup>1</sup> není dodržena.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Body zadání nejsou (jasně) zmíněny.</li> <li>Delka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.</li> </ul>	<p>Text není souvislý a neobsahuje lineární sled myšlenek.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Text není vhodně členěný/organizovaný.</li> </ul>	<p>Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většiny) textu.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Slovní zásoba a pravopis jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb).</li> <li>Text je o 3 a více intervalů kratší.</li> </ul>	<p>Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většiny) textu.<sup>2</sup></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb).</li> <li>Text je o 3 a více intervalů kratší.</li> </ul>
<p>Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>V textu je jasné vysvětlení podstaty myšlenky nebo problému.</li> </ul>	<p>B – Koheze, prostředky textové návaznosti</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby v PTN nebrání porozumění textu/části textu.</li> <li>Rozsah PTN je široký.</li> <li>PTN jsou téměř vždy použity správně a vhodně.</li> </ul>	<p>B – Rozsah</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Slovní zásoba je široká (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).</li> </ul>	<p>B – Rozsah</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).</li> </ul>
<p>Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>V textu je většinou jasné vysvětlení podstaty myšlenky nebo problému.</li> <li>Text objemně obsahuje nadbytečné/irrelevantní informace a myšlenky.</li> </ul>	<p>Chyby v PTN jen v malé míře brání porozumění textu/části textu.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Rozsah PTN je většinou široký.</li> <li>PTN jsou většinou použity správně a vhodně.</li> </ul>	<p>Slovní zásoba je většinou široká (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).  </p>	<p>Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).  </p>
<p>Body zadání jsou jen ojedinelé rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>V textu není ve větší míře vysvětlena podstaty myšlenky nebo problému.</li> <li>Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irrelevantní informace a myšlenky.</li> </ul>	<p>Chyby v PTN ve větší míře brání porozumění textu/části textu.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Rozsah PTN je ve větší míře omezený.</li> <li>PTN nejsou ve větší míře použity správně a vhodně.</li> </ul>	<p>Slovní zásoba je ve větší míře omezená (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).  </p>	<p>Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).  </p>
<p>Body zadání nejsou rozpracovány.</p>	<p>PTN jsou použity nevhodně a/nebo v nedostatečném rozsahu.</p>	<p>Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).  </p>	<p>Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).  </p>

1 Charakteristika zahrnuje jak typ textu a jeho formální náležitosti, tak téma zpracované v souladu s komunikační funkcí a ve vztahu k příjemci textu.  
2 Deskriptor zahrnuje i chyby pod požadovanou úroveň obtížnosti.

PRÍLOHA 4: KRITÉRIA HODNOCENÍ PRO 2. ČÁST PÍSEMNÉ PRÁCE

	I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu<sup>1</sup> je dodržena.</li> <li>Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny.</li> <li>Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</li> <li>Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Text je souvislý s lineárním sledem myšlenek.</li> <li>Chyby v PTN nebrání porozumění textu/části textu.</li> <li>PTN jsou téměř vždy použity správně a vhodně.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu.</li> <li>Slovní zásoba je široká (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti.)</li> <li>Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–3 chyby).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu.<sup>2</sup></li> <li>Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti.)</li> <li>Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–3 chyby).</li> </ul>
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu<sup>1</sup> je většinou dodržena.</li> <li>Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna.</li> <li>Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</li> <li>Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/délsí).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Text je většinou souvislý s lineárním sledem myšlenek.</li> <li>Chyby v PTN jen v malé míře brání porozumění textu / části textu.</li> <li>PTN jsou většinou použity správně a vhodně.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby ve slovní zásobě a pravopise většinou nebrání porozumění textu.</li> <li>Slovní zásoba je většinou široká (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti.)</li> <li>Slovní zásoba a pravopis jsou většinou použity správně (4–6 chyb).</li> <li>Text je o 1 interval kratší.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu.<sup>2</sup></li> <li>Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti.)</li> <li>Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (4–6 chyb).</li> <li>Text je o 1 interval kratší.</li> </ul>
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu<sup>1</sup> není ve větší míře dodržena.</li> <li>Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna.</li> <li>Body zadání jsou jen ojedinele rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti.</li> <li>Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/délsí).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek.</li> <li>Chyby v PTN ve větší míře brání porozumění textu / části textu.</li> <li>PTN nejsou ve větší míře použity správně a vhodně.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu.</li> <li>Slovní zásoba je ve větší míře omezená (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti.)</li> <li>Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (7–9 chyb).</li> <li>Text je o 2 intervaly kratší.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu.<sup>2</sup></li> <li>Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti.)</li> <li>Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (7–9 chyb).</li> <li>Text je o 2 intervaly kratší.</li> </ul>
0	<ul style="list-style-type: none"> <li>Požadovaná charakteristika textu<sup>1</sup> není dodržena.</li> <li>Body zadání nejsou (jasně) zmíněny.</li> <li>Body zadání nejsou rozpracovány.</li> <li>Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/délsí) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Text není souvislý a neobsahuje lineární sled myšlenek.</li> <li>Chyby v PTN brání porozumění textu / části textu.</li> <li>PTN jsou použity nevhodně a/nebo v nedostatečném rozsahu.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většine) textu.</li> <li>Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti.)</li> <li>Slovní zásoba a pravopis jsou ve většině textu použity nespávně (10+ chyb).</li> <li>Text je o 3 a více intervalů kratší.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většine) textu.<sup>2</sup></li> <li>Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti.)</li> <li>Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nespávně (10+ chyb).</li> <li>Text je o 3 a více intervalů kratší.</li> </ul>

1 Charakteristika zahrnuje jak typ textu a jeho formální náležitosti, tak téma zpracované v souladu s komunikační funkcí a ve vztahu k příjemci textu.  
2 Deskriptor zahrnuje i chyby pod požadovanou úroveň obtížnosti.

## PŘÍLOHA 5: MLUVNICKÉ PROSTŘEDKY – GRAMATIKA V PP 2012

### 1. Nejčastější chyby v písemném projevu:

- nesprávné časování sloves v přítomném čase, zvláště v 1. a 3. os. j. č. a 3. os. mn. č.
- užití infinitivu ve všech osobách, časování sloves není žákem osvojeno
- nesprávné užití záporového genitivu, např. *у меня нет время*
- chyby ve skloňování podstatných jmen všech rodů, zvláště typu *тетрадь*
- chyby ve skloňování osobních, ukazovacích a přivlastňovacích zájmen
- chyby ve skloňování přídavných jmen, nerozlišování přídavných jmen měkkého a tvrdého zakončení
- návazné chyby po nesprávně užitých předložkách

### 2. Očekávané mluvnické prostředky:

- přítomný, minulý a budoucí čas
- rozkazovací a podmiňovací způsob
- modální slovesa
- slovesné vazby (zvláště odlišné od češtiny)
- infinitivní věty
- záporový genitiv
- skloňování podstatných jmen, zájmen, přídavných jmen a číslovek
- stupňování přídavných jmen a příslovčí

ПРÍЛОЖА 6: ANALÝZA CHYB MZ 2012

Пříклад chyby	Түпу chyby	Справнѣ řešení
Я познакомилась с <b>этой</b> подругой в Италии.	pravopisná	этой
Я <b>невладею</b> английским языком.	pravopisná	не владею
<b>Возми</b> майку и джинсы.	pravopisná	возьми
Мы <b>себя</b> хорошо понимаем.	lexikální	друг друга
У <b>ней</b> муж Павел.	gramatická	у неё
Чешская <b>республика</b>	pravopisná	Чешская Республика
Когда у меня <b>проблема</b> ,...	pravopisná	проблема,...
Я хочу тебя пригласить на экскурсию по <b>городе</b> Границе.	gramatická	по городу
Моя лучшая подруга <b>называется</b> Катя.	lexikální	Мою лучшую подругу зовут Катя.
<b>Еѣ</b> 38 лет.	gramatická	Ей
Она искренняя.	gramatická	искренняя
Мы купаемся в <b>базейне</b> .	pravopisná	бассейне
Катя очень хорошая <b>жена</b> .	lexikální	женщина
В <b>воскресение</b> будет теплая погода.	pravopisná	воскресенье
Мы должны <b>ехат</b> на велосипеде.	gramatická	ехать
Она <b>любить</b> спортивную одежду.	gramatická	любит
Мы там <b>сполу</b> гуляли.	lexikální	вместе
С Марцелой я <b>дружимся</b> ...	gramatická	дружусь
Мы <b>знаемся</b> много лет.	lexikální	друг друга
Она играет _ <b>тенис</b> .	lexikální, pravopisná	Она играет в теннис.
Когда мы вместе с Евой поедem <b>на</b> отпуск в Польшу...	lexikální	в отпуск
Я жду тебе.	gramatická	тебя
Я уже радуюсь <b>на</b> экскурсию.	lexikální	Я уже не могу дождаться экскурсии.
Каждый <b>школьный год</b> мы вместе...	lexikální	учебный
Мы ходили вместе <b>до</b> начальной школы.	lexikální	в начальную школу
Я <b>ждуо</b> тебя.	gramatická	Я жду тебя.
Он честный, любезный, играет на <b>кытаре</b> .	pravopisná, gramatická	гитаре
Здравствуй.	pravopisná	Здравствуй.
Он высокого <b>возраста</b> .	lexikální	роста

Пříklad chyby	Типы chyby	Справнѣ řešení
Мы заблудили в улочках исторического города.	gramatická	заблудились
Пака!	pravopisná	Пока!
Я плохо говорим по-русскому языку.	gramatická	говорю, по-русски
Она интересуется спортом.	gramatická	Она интересуется спортом.
Мы познакомились в работе.	lexikální	Мы познакомились на работе.
Все было в порядке.	gramatická	Все было в порядке.
С нетерпением я жду на нашу встречу.	gramatická	С нетерпением я жду нашу встречу.
Она находится близко нашего главного города Прага.	lexikální	Она находится близко нашей столицы Прага.
Ей сорок два лет.	gramatická	Ей сорок два года.
Когда она была еще маленькая, она уже забывала балетом.	lexikální	Когда она была еще маленькая, она уже занималась балетом.
Мы ели на Пражский град.	lexikální	Мы ехали на Пражский град.